

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

од Третото продолжение на 81-та седница на Собранието на Република Македонија, одржана на 24 декември 1997 година

Скопје, декември 1997 година

**ОСУМДЕСЕТ И ПРВА (81) СЕНИЦА – ТРЕТО ПРОДОЛЖЕНИЕ
ОДРЖАНА НА 24. XII. 1997 Г.**

1. АТАНАСОВСКИ ЃОРЃИ 29	...Т.7-стр1 (амандманска расправа по предлог-законот
2. АБДИ ФАИК 21, 31, 33, 38, 41	...за финансирање на јавните потреби за 98г.)
3. АНДОВ СТОЈАН 83	Т.8-стр.44 –монетарна политика за 98 г.
4. ГЕШТАКОВСКИ АЛЕКСАНДАР 84	Т.9-стр.57 –платен биланс за 98 г.
5. ДОКУЗОВСКИ КИРО (мин.за земј.шум.и водостопанство) 87, 120	Т.19-стр73 (предвремени избори-се одлага за следното продолжение)
6. ИЛИЕВСКИ МИТКО 40	Т.21-стр76: Т.22-стр.76: Т.23-стр77:
7. ИВАНОВ ЉУБИСЛАВ 50, 52	Т.24-стр.77: Т25-стр78: Т.26-стр.78:
8. ЈАНКУЛОВСКИ ЖИВКО 107, 112	Т. 27-стр.79: Т.28-стр.79: Т.29-стр.80:
9. КАДРИУ ЗЕКИР 8, 14, 16	Т.30-стр.80 (се одлага од дневен ред)
10. КОЦЕВСКИ АЦЕ 74	Т. 31-стр.81: Т.18-стр.83: Т.20-стр.86:
11. КАРОВ ЗВОНКО 90, 95	Т.10-стр.86 (закон за води)-продол. во следното продолжение
12. КАРОВ ИЛИЈА 95	
13. МИЛОШЕВСКИ ДАНЕ 13	
14. МАЛИЧИ НАЗМИ 115	
15. МИНОВ ПАНЧО 116, 120	
16. НАУМОВСКИ ВАНЕ 36	
17. НАЈДОВСКИ СЛОБОДАН 57	
18. ПЕТКОВСКИ ТИТО (ја води седн.) 1	
19. ПУРДЕ НАЦИ 3, 7	
20. ПЊЦОВ МИРКО 62, 70	
21. ПОПОВСКИ Г. НИКОЛА 68	
22. ПОПОВСКИ НИКОЛА 101	
23. ПАВЛОВ БОРИС 35	
24. РАМАДАНИ ХИСЕН 17	
25. СТОЈАНОВСКИ НАЌЕ 18, 24	
26. СОКОЛОВСКИ ВЛАДИМИР 22, 25, 28	
27. СТАНКОВСКИ ВЛАДИМИР 26	
28. СТОЈАНОВСКИ ТОМИСЛАВ 17	
29. ТУДА РАМИ 12	
30. ТРИПУНОВСКИ МИРКО 29, 80	
31. ТАНТАРОВ ВЕЉО 31	
32. ТРПЕВСКИ ЉУБЕ (Гувернер на НБМ) 44	
33. ФИТИ ТАКИ (министер за финансии) 59	
34. ЏАМБАЗОВСКИ САНДЕ 122	
35. ШАПУРИЌ ЗОРАН 66	
36. ШАКИРИ ХИСНИ 103, 104, 123	

СЕДНИЦАТА ПРОДОЛЖУВА!

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

од третото продолжение на Осумдесет и првата седница на Собранието на Република Македонија, одржана на 24 декември 1997 година

Седницата се одржа во сала 1 со почеток во 12,10 часот.

Седницата ја отвори и со неа претседаваше Тито Петковски, претседател на Собранието на Република Македонија.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Почитувани пратеници, продолжуваме со работа по Осумдесет и првата седница на Собранието на Република Македонија.

Пратениците Зоре Темелковски, Ристо Марковски, Јован Николов и Тодосија Паунов ме известија дека од оправдани причини не се во можност да присуствуваат на седницата.

Констатирам дека на седницата присуствуваат мнозинството пратеници и дека Собранието може полноважно да одлучува.

Како што ви е познато стигнавме до 7-та точка до Предлогот за донесување на Закон за ограничување на изворните приходи за финансирање на јавните потреби во 1998 година, со предлог на закон.

Бидејќи ја заклучивме расправата, на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за ограничување на изворните потреби за финансирање на јавните потреби во 1998 година.

Кој е за предложениот заклучок, молам да крене рака? (56)

Дали има некој против? (еден)

Дали некој се воздржува од гласање? (двајца)

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се и Предлогот на законот.

I/2.- РД-ВБ

Кој е за, молам да крене рака? (53)

Дали има некој против? (еден)

Кој се воздржува од гласање? (еден)

Констатирам дека е усвоен Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам општ претрес по Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам општиот претрес.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Пратеникот Симон Наумовски поднесе амандман на член 3 по кој Владата не се произнела.

Комисијата за финансирање и буџет поднесе амандман на член 3 и на член 7 став 1 и 2 со кој се согласил претставникот на Владата и тие се составен дел на текстот на Предлогот на законот.

ЗПК поднесе амандман на член 8 со кој се согласил претставникот на Владата и тој е составен дел на текстот на Предлогот на законот.

Пратеникот Назми Маличи поднесе амандман на член 3 став 1 по кој Владата не се произнела.

Пратеникот Наџи Пурде поднесе амандман за менување на член 3 по кој Владата не се произнела.

Пратениците Владимир Соколовски и Назми Маличи поднесоа Шандман на член 3 став 1 по кој Владата не се произнела.

Пратениците Јован Николов, Милчо Трајков, Пецо Стојановски, Аце Коцевски поднесоа амандман за додавање нов член 3-а и на член 4 со додавање два нови става по став 1 по кои Владата не се произнела.

Пратеникот Фаик Абди поднесе амандман на член 3 по кој Владата не се произнела.

Отворам претрес по амандманот за менување на член 3 поднесен од пратеникот Наџи Пурде.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

СЛАВЈАНКА СТОЈАНОВА:

Почитувани пратеници Владата не го прифаќа овој амандман, бидејќи веќе има утврдено свои критериуми за распределба на средствата.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам дали друг бара збор?

НАЌИ ПУРДЕ:

Почитуван претседателе, почитувани министри, почитувани пратеници. Јас тука гледам една навика кога се поднесуваат амандмани било за кој закон претставниците на Владата, како што споман еден од пратениците вчера на 200 амандмани ќе биде не а за два-три ќе биде за. Јасно е дека со овој принцип тука се стеснува ингеренцијата по мое мислење на пратениците кој ги изнесуваат своите амандмани зашто секој поднесен амандман верувам дека го има и своето разбирање и својата содрина. Јас на пример што го поднесов овој амандман, а имам поднесено и уште еден друг амандман се базирам на некои индикации на некои таканаречени сметки, тесни пресметки, ако сакате наречети ги и локални пресметки и тн. меѓутоа, кога се гледа изнесеното, ќе се коснтатира еден голем распон, една голема разлика во врска со определување на Буџетот на општините. Тука некој вчера изнесе и проценти. Јас изнесувам проценти на еден голем распон на пример општината Маврови Анови има во својот буџет иако изнесува околу 1349 жители има буџет од 2.829.000 денари. Тоа би изнесувало 67 марки и 64 фенинга по еден жител. Тоа ако се споредува со мојата општина, односно со буџетот на мојата општина ќе се види една голема разлика што не може нормално да се прифати како реално. Зошто 67 и 64 према 9 и нешто, тоа значи околу 600% повеќе за општина Маврови Анови.

I/4.-

Понатаму, општина Охрид 15,10 за секој жител. Општината Ростуше 15,11 итн. Сите овие изнесени пробудуваат едно чувство кај секој пратеник чија општина е во подредена положба во врска со Буџетот со другите општини. Така мора да се поднесуваат амандмани со кои верувам тој амандман ќе беше сосема солиден, да биде прифатен. Но јас ќе кажам уште нешто друго. Определувањето на висината на буџетите на општините преку Законот за ограничување на изворните приходи за финансирање на јавните потреби засновано на критериумите број на жители за 1997, вкупна површина и вкупен број на населени места, е во спротивност со член 62 од Законот за општините. Спротивноста се состои во тоа што согласно законот за општините овие критериуми имаат поткрепа во истиот закон. Значи овие критериуми немаат поткрепа во истиот закон. Согласно законот за општините секоја општина се финансира од приходите кои се создаваат во рамките на територијата на која се простира секоја општина. Единствен критериум кој е валиден е базиран врз Уставот на Република Македонија и Законот за локална самоуправа. Тоа е критериумот што следува. Прво, на секоја општина да и се определи буџет во висина на приходите кои се создаваат во катастарската граница на секоја општина согласно со член 62 од Законот за локална самоуправа. Согласно овој критериум на општина Гостивар и припаѓаат од 80 до 90% од вкупните приходи кои се создаваат во поранешната општина Гостивар, наспроти фактот што овој закон само 35% од приходите се определени на општина Гостивар. Овој пат се воведуваат нови два критериума. Буџетот на општина Гостивар за 1998 година не се зголемува, како што се вели во Законот за 6,2%, туку напротив во апсолутен износ се намалува за 2.448.000 денари односно се намалува за 16%, а не дека се зголемува за 6,2%, туку се намалува за 16% во однос на 1997 година.

I/5.-

Воведувањето на критериумот вкупна површина на општината, ги дискриминира урбаните општини, односно ги фаворизира општините кои имаат во својот состав територии како што се планини, ридови, полиња итн., кои воопшто не се релевантни од аспект на реализацијата на содржината на законот за општините.

Воведувањето на критериумот број на населени места, мимо големината на населените места и мимо фактот дали истите се активни или пасивни, ја става во подредена положба. Имено, двата нови критериума кои се воведени всушност се дериват на критериумот број на жители, бидејќи жителите живеат на определена територија, која од друга страна е нромирана правно како населено место. Од горенаведениот општина Гостивар е во подредена положба во однос на Буџетот врз база на критериумот број на жители, во однос на другите општини и сум зел како пример некои општини.

Према општина Охрид има поголем буџет за 63% од општина Гостивар. Општина Кавадарци има 35% поголем буџет од општина Гостивар. Општина Струга има 38% поголем буџет од општина Гостивар, општина Штип има 9,3% повеќе итн. Овие општини што ги спомнав, да не се најдат навредени пратениците од дотичните општини, зашто јас сметам дека имам право да ги изнесувам фактите и фактичката положба. Постојат две - три работи во општина Гостивар што ако се аплицира овој Буџет на овој начин према општина Гостивар, општината Гостивар ќе биде во состојба на колапс. Не ќе може да ја продолжи својата работа, бидејќи и недостасуваат средства. Еден од тие се дефицитот остварен во 1996 година, кој дефицит изнесува 31.366.000 денари и тој дефицит остана како товар на општина Гостивар и судските процеси кои течат по истиот основ, ризикуваат да ја блокираат цлеосната активност во општина Гостивар во 1998 година. Имајќи предвид дека од вишокот на приходите остварени во 1996 година во Буџетот на Република Македонија

I/6.-

за општина Гостивар не се доделени никакви пари и факт е дека дефицитот во 1996 година е најголем во цела Македонија. Обврските на урбаните општини и посебно на општина Гостивар од аспект на исполнување на потребите на граѓаните, согласно со Законот за општините, воопшто не може да се исполнуваат со висината на Буџетот за 1997 година, додека пак со Предлог-буџетот од 1998 година имајќи го предвид горенаведеното општина Гостивар целосно ќе се блокира со својата активност.

Предлагам, за 1998 година да важи законот кој се применуваше во 1997 година или некоја друга алтернатива на база на основниот критериум, број на жители да се определи Буџетот на општина Гостивар во висина од 90%, додека 10% да се определат на база критериумот, територија на вкупните населени и активни места.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам, кој друг бара збор?

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по амандманот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (5)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот за менување на член 3 поднесен до пратеникот Наџи Пурде.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

СЛАВЈАНКА СТОЈАНОВА:

Почитувани пратеници, и овој амандман Владата не го прифаќа, бидејќи со овој амандман се бара да останат критериумите како што беа за 1997 година.

НАЦИ ПУРДЕ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, навистина Владата запнала само на тоа и се базира врз основа на овие критериуми што ги определила самата. Меѓутоа, дали Владата ќе престане со своите критериуми, дали ќе престане да се блокира работата на една општина во овој случај општина Гостивар. Дали Владата ќе може да ги надополнува овие празнини. Еве на пример, за технолошкиот вишок. За технолошкиот вишок, иако тој технолошки вишок беше определен за тие луѓе што навистина немаа работа тука, општината Гостивар мора да ги плати сите тие нивни плати. Зошто? Другите општини што произлегуваат од општината Гостивар иако на почетокот ветија дека ќе го прифатат дел од овој технолошки вишок, ниедна од општините не ја исполни својата обврска. Друго, од каде општината Гостивар ќе ги најде сите тие пари што останале како дефицит од 1996 година. Тоа не е мала сума. Затоа и јас ги предложив овие амандмани, а голема грешка е од страната на Владата што не го прифатил барем едниот од овие амандмани. Зошто? Повторувам ако Владата односно претставникот на Владата за финансии, односно ако Владата на РМ пристанува на тоа да се блокира работата на општина Гостивар во немање на средства за плаќање, тогаш Владата нека е сноси својата одговорност. А јас верувам дека Владата не може да помогне преку овој проблем така важен за општина Гостивар и за граѓаните на општина Гостивар и да рече самата за себе па нека се блокира работата во општина Гостивар. Владата сметам дека треба да биде покоректна и не треба да дозволи да се блокира работата на општина Гостивар, зашто тука не се 10 или 5 илјади жители туку се околу 50 илјади жители. Повторувам, ако Владата пристанува на тоа да се блокира работата на општина Гостивар, без овие средства сигурен сум дека ќе се блокира работата на општина Гостивар, тогаш Владата нека си ја земе својата одговорност.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Зекир Кадриу.

ЗЕКИР КАДРИУ:

Господин претседателе, дами и господа пратеници, можеби не ќе требаше да излезам на говорница, но ценам за сходно да кажам неколку збора во врска со проблемите, а се однесуваат во врска со предложениот амандман на господинот пратеник Наџи Пурде.

Убеден сум дека и вие немате расположение да не слушате, убеден сум дека за вакви суптилни прашања не се посветува внимание, убеден сум дека и мојата дискусија како и секогаш нашите дискусии и нашите ставови не се земаат во предвид и овој пат нормално дека ќе доживеат таква судбина, но морам да го кажам тоа како пратеник од одреден дел и одреден електорат и морам да го кажам пред надлежните органи посебно пред заменикот министер за овие работи што веројатно ако не друго барем да бидат ставени во стенографските белешки за да се види дека нешто сме барале, без оглед што од страна на Парламентот тоа не се земало предвид.

Прашањето ми беше во врска со предложениот буџет од страна Владата, конкретно од надлежното министерство во врска со одредени општини, без оглед што го слушнавме мислењето од надлежниот министер, односно ресорниот министер, но некако не можеме да се убедиме од некои причини односно објасненија што беа дадени тука без оглед што во некои сегменти го имаат своето право и убедување.

Истата судбина што претходниот пратеник, господин Наџи Пурде во врска со предложениот амандман и во врска со Буџетот што се поврзува со општина Гостивар, јас би рекол дека истата судбина и истите критериуми беа и за општината Тетово за која мислам дека би било претрерано ако јас го искористам моментот за да можам да го кажам своето мислење и не само моето како пратеник, туку комплетно и мислењето на тетовчаните, односно на одговорните лица што се во општина Тетово и пошироко.

II/2.-

Предложените ставки на Буџетот што се однесуваат за општина Гостивар без оглед што во конкретниов случај Владата не сака да ги земе во предвид, мораме од некој аспект да ги кажеме некои принципиелни работи што се одредени со бројки, а тие бројки нормално како такви не ќе можат да бидат и на крајот на краиштата не ќе можат до одреден период да ги исполнат тие потреби, односно најелементарните потреби што се однесуваат за одредени ставки во Буџетот на општините Тетово и Гостивар и ред други општини.

Морам да го кажам и тоа дека нека се знае однапред, нека се знае и од страна на пратениците, нека се знае и од страна на Владата дека освен другите дискриминаторски односи што беа од време на време појавени како такви, сега еден друг вид на дискриминација по мое убедување, а тоа би сакал да го објасни надлежниот министер дека не е така, зборот ми е затоа што сега освен другите дискриминаторски односи се врши и дискриминаторски однос во економската ставка или во економската база.

Тоа сакам да го потврдам и од една причина што Буџетот што бил предвиден, ако направиме една споредба со минатата година, се гледа дека предложениот буџет бил на повисоко ниво отколку што е сега, а се знае дека од период до период како тие ставки треба да се менуваат од причини што во меѓувреме има многу форми и разлики на развивање на сите видови потреби на Буџетот на една општина која, наместо да се зголемува, напротив се намалува, што по мое убедување е една лоша практика што сигурно нема да ни даде резултати, сигурно нема да ни даде перспектива, туку напротив ќе се соочиме со проблеми што ни се натрупани.

Без оглед што се работи за амандман од пратеникот Наџи Пурде истата ситуација, можеби и полоша, е состојбата во општина Тетово каде

II/3.-

не би сакал да навлегувам во детали, само некои ставки кои се интересни и за нас како пратеници, а и за ресорното министерство да ги има предвид за да може понатаму да се соочува со реалноста оти други форми и методи на однесување веројатно нема да придонесат во тој контекст.

На пример предложениот Буџет на општина Тетово во висина како што е предвидено тоа е исто и во општина Гостивар, но конкретно ќе се задржам на општина Тетово во конкретниот случај како што е предвидено од 16.329.000 за 1998 година врз основа на предвидените критериуми, бројки и претходните средства што беа во споредба со минатата година, мислам дека се многу јасни и отворени и треба надлежното министерство или да ги менува заради функционирање на натамошната работа на општината или веројатно ќе има крупни проблеми. Веројатно Министерството за финансии во општина Тетово кога е во прашање тоа што го реков пред малку значи дискриминаторската положба во споредба со новите општини во тетовскиот регион на кратки црти ќе се потрудам да ги елаборирам и моите видувања на двата последни критериуми кои претставуваат една јасна дискриминација во споредба со новите општини, а се знае тие општини кои се и ако се анализира предвидениот критериум според површините на општините, а конкретно ќе се задржам за општина Тетово каде Министерството за финансии се однесува во нерамноправна положба токму од тие критериуми што ги имале во предвид и од тие фактори што беа наведени во детали.

Ако се анализира предвидениот критериум врз основа на населените места веројатно општина Тетово е обесправена бидејќи над 10 месни заедници, односно населени места не се набројани од страна на Министерството за финансии и крајно е непожелно да се однесува од тој аспект и да се прави споредба, а во критериумите би се земал бројот на

II/4.-

населението и други елементи што се важни од тој аспект.

За да не должам, и за да не тргнувам со конкретни бројки кои веројатно би можеле да бидат претерани за некои пратеници оти секој од своја страна би имал такви забелешки, јас уште еднаш на госпоѓата заменик министер би сакал во конкретниот случај да ни даде други појаснувања и други дополнителни објаснувања заради што ако се повлече само еден сегмент на тоа што двете општини кои имаат повеќе од 10-15 вработени како вишок и на кои сега треба да им се плати надоместок само за еден одреден период додека да се вработат на други работни места или да им се плати апанажа која веројатно секој од нас деновиве сме слушнале, па и од порано дека биле многу актуелни, поради тоа што и општина Гостивар и општина Тетово имале такви случаеви, тие апанажи не би можеле да се покријат со предложениот Буџет токму заради тоа што таа апанажа треба да се одвои од Буџетот на општината што е предвиден со овој буџет. Токму заради тоа и за другите причини што се многу интересни, веројатно би требало да се имаат предвид нашите забелешки за да можат општините понатаму да функционираат како што треба и да можат елементарните исплати што се планирани од страна на оваа ставка на Буџетот да ги покрие.

Сите други забелешки што би биле на пример некоректни од наша страна, не би биле на место јас и ние како пратеници би биле многу радосни ако ни се објасни дека формите и методите на тие ставки што ќе можат да ги покријат тие трошоци да ни се објаснат за да можеме да имаме една појасна слика за да можеме понатаму да се увериме дека навистина тоа е така, дека навистина во овој поглед нема некој дискриминаторски однос, дека навистина споредбата што ние инсистираме да ја отвориме како проблем е иста и постапено е за сите под еднаков критериум како е постапено во другите општини што имаат еднакви структури или бројки како што се овие две општини.

За да не должам уште еднаш барам појаснуваше за овие работи, веројатно нема да бидеме погрешно сватени во овој поглед.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господинот Туда.

РАМИ ТУДА:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, претставници на Владата.

Јас сосема накратко, како што слушнавме пратениците имаат сериозни забелешки по однос на прашањата што ги третираме во текот на расправата. Забелешките што ги кажаа пратениците Хисни Шаќири и господин Наџи Пурде, по наше мислење се сериозни и аргументирани. Токму затоа и како такви треба да се сфатат и од претставникот на Владата. По мое мислење доволно е тоа политичката блокада што се прави во Тетово и Гостивар и не е потребна уште една блокада, во конкретниот случај тоа е економска блокада. Таа ќе има реперкусии во работата и животот во тие градови и пошироко. Затоа барам како пратеник од претставниците на Владата сериозно да ги сватат забелешките и да се респектираат, затоа што во овој случај тоа веројатно ќе се одрази во животот на тие луѓе, а посебно во Гостивар. Ние се однесуваме спрема тој град како да не е град на Република Македонија, тутку како да финансираме односно како да одвојуваме средства за некој друг град кој се наоѓа во некоја друга земја, туѓа држава. Затоа нашите општини, по мое мислење, треба да ги третираме како наши, тоа се наши и затоа не треба вака да ги диференцираме и по однос на ова прашање за кое дискутираме.

Инаку, нашите дискусии било и најсериозните не само од пратениците на парламентарната група на ПДА, туку и на другите пратеници треба да се сватат како сериозни, инаку ќе испадне дека ние пратениците пред ова Собрание како само да толчиме вода во аван и никаква друга полза од тие дискусии нема. Ќе испадне она што често пати ние го истакнуваме пред ова Собрание дека Парламентот не претставува ништо друго освен сервис на самата Влада.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор.

Има збор господинот Милошевски.

ДАНЕ МИЛОШЕВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани претставници на Владата, драги колеги. Излегов да кажам дека нема да го поддржам овој амандман. Овој амандман нема да го поддржам не затоа што го предлага колегата почитуван Зеќир Кадриу, туку нема да ги гласам сите останата амандмани поднесени на овој закон за ограничување на буџетската потрошувачка од причина што познавајќи го минатогодишниот и овојгодишниот е доста пореален затоа што има опфатено повеќе параметри во распределбата на буџетските средства и затоа со чиста совест овој закон ќе го гласам без ни еден прифатен амандман од моја страна.

Не ми беше главната цел да излезам на говорница и да кажам дека нема да го поддржам амандманот, туку сакам само да се осврнам на дискусијата на колегата Зеќир Кадриу кој на неколку наврати ги употреби зборовите "дискриминаторски однос на Владата" во поглед на општината Тетово и Гостивар, најверојатно поврзувајќи ги со Тетово и Гостивар кои се

II/7.-

општини во кои во мнозинство живеат националности од албанската националност што не е добро и нашата македонска јавност и надворешните фактори да бидат прихранувани со вакви искази од страна на нас пратениците.

Јас само ќе му спомнам и ќе му предложам на колегата Зеќир Кадриу да побара една информација или пратеничко прашање да добие еден податок колку средства, еве за последната 1997 година се инвестирани во Тетово и Гостивар од страна на Фондот за патишта, од страна на Агенцијата за неразвиените, од страна на Министерството за развој - ФАРЕ програмата, од Министерството за урбанизам на име водовод и канализација, па тогаш ќе разговараме за еден дискриминаторски однос од страна на Владата спрема општините Гостивар и Тетово Јас почитуван колега не мислам така и не е добро нашата јавност да се прихранува со вакви аргументации кои според мене не држат.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Реплика за господинот Кадриу.

ЗЕЌИР КАДРИУ:

Во никој случај не би излегол на говорница за некоја реплика, туку заради аргументи кои се навистина аргументи и кои како пратеници треба да се соочуваме.

Јас, исто така, го ценам господинот Милошевски и веројатно кога го реков тоа на говорницата сум имал во предвид колку е тоа тешко и дали би требало тоа да се каже. Но, од вистината нема каде да бегаме, вистината е вистина и може да биде само една вистина. Не верувам дека ќе можеме да најдеме две вистини некаде.

II/8.-

Јас ги имам пред себе бројките, а ги имате и вие, сигурно сте ги виделе и ако внимателно сте ги виделе и спрема критериумите што беа наведени од страна на надлежниот министер и од сите тие одредени форми за доделување на ваквите бројки на ваквите ставки на Буџетот, веројатно тука уште еднаш повторувам дека сме обесправени.

ЗЕЌИР КАДРИУ: (Продолжение)

Ако тргнеме од тоа да кажеме колку е инвестирано за Тетово или Гостивар, мислам дека Тетово и Гостивар спаѓаат во Западниот дел на Македонија, тие се градови на Република Македонија и нормално дека државата треба како за сите градови да се грижи и за тоа. Но кога се има предвид колку државата земе од нив, таа споредба па и другите што се по професија економисти би требало да кажат дека од тие две општини многу повеќе зема државата, без оглед од каде ги зема, отколку што тие две општини земаат. Во овој контекст не би сакал понатаму да навлегувам, бидејќи сум имал прилика да слушнам и некои други економисти за овој аспект. Веројатно, кога се споредува на пример градот Струга, што исто така е еден центар каде што се движат истите, во никој случај Струга не се одредува на тоа место каде што треба од познати причини, а се знае кои се тие причини, без оглед дека Езерото опфаќа еден голем дел на Струга. Да не зборувам за другите општини. На пример, општина Шипковица исто така има еден центар и тоа познат центар, како што сите знаеме, гравитираат и доаѓаат луѓе од секаде во светот, па таму се организираат сите тие манифестации, спортски манифестации. На крајот на краиштата, таму е угледот на државата, а гледате колку е предвидено за таа општина. Зошто не е предвидено повеќе, сигурно компетенциите ги знаете, а ние мора да интервенираме на тоа, да кажеме дека вистината е по инаква, но тешко е да се каже.

Токму заради тоа јас сум на мислење дека надлежното министерство мора да направи некои поправки во овој поглед. Ако не ги направи сега, ако не интервенираме сега, понатаму ќе имаме проблеми. За тие проблеми потешко ќе биде таму тогаш да се интервенира отколку сега. Токму заради тоа а не заради некои други форми што би требало јас на тој начин да се однесувам пред вас итн.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Хисен Рамадани.

ХИСЕН РАМАДАНИ:

Почитуван претседател, почитувани колеги, поддршката што сакав да ја дадам за расправата во врска со барашата врзани еве конкретно за општината Гостивар, во смисла на тоа колку се почитувани критериумите кои се наведени како основа за финансирање така како што е определено со оваа распределба вака рестриktivна како што е сега. Сакав уште нешто друго да кажам. Мислам дека уште еднаш ова е рецидив на Законот за локална самоуправа. Не е тоа работа на финансии, меѓутоа Министерството за финансии заправо од оваа дискусија денес треба да извлече заклучок во содејство со другите компаративни органи, на пример, законодавство и други, да ја видат уште еднаш состојбата, карактерот, дикцијата, последиците од овој закон за локална самоуправа. Нелогично е, неприродно, цела Република да биде неразвиено подрачје во смисла на тоа сите општини да зависат од централна влада. Неприродно е и тоа не е карактеристика на систем на локално администрирање. Дефакто тоа е знак дека ние имаме еден облик на два вида на подрачни единици на централната влада, една во форма на самоорганизирање на граѓаните таму, а друга како истурени одделенија на администрацијата на државата, а дефакто, да немаме никакво самоорганизирање на граѓаните и нивно самофинансирање во системот на организирање на локална самоуправа, како што ја викаме општината. Ние мораме да најдеме инструменти ако сакаме навистина да заживеат овие општини, тие да имаат одредени изворни приходи, барем најголемиот дел на општините, за самофинансирање за својата дејност во самоуправата на тоа ниво. Без тоа нема никаква самоуправа. Сега јас треба да станам за Боговина, да бара) средства уште повеќе, кои се исто така мали, за Камењани, за Брвеница

III/3.-

бидејќи сите три општини сега спагаат во мојот електорат. Има ли смисла сега сите 120 да станеме за таа работа и сите да кажеме, за моја општина вие сте постапиле на начин рестриктивен ваков и уште потешок итн. Ве молам, може ли Скопје да биде неразвиено подрачје? Нелогично е, кажавме уште тогаш дека при самото донесување на тој закон тој е неодмерлив, неприменлив, и ќе има многу тешки последици во пракса. Ако не можеме се да поправиме, дајте да ја согледаме оваа состојба од овој аспект на самофинансирање на локалната самоуправа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор?

Има збор г-динот Наќе Стојановски.

НАЌЕ СТОЈАНОВСКИ:

Јас немав намера да дискутирам, само ме предизвика последната дискусија. Да кажам дека има смисла да се дискутира и да се бараат решенија, можности и начини за проекти за кои сме се договориле во ова Собрание во претх одни други ситуации на претходни седници каде сме озакониле со норми да функционира одреден општествено-политички систем кој сме го дефинирале во Уставот на Република Македонија затоа што очигледно е дека во последно време од ден на ден некои предлози што ни стигнуваат овде на седниците на Собранието концентрацијата на глупоста е се позгустена и позгустена.

(Реакција од некои пратеници во салата)

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Говорни како мисли, неznam дали себе се исклучува.

НАЌЕ СТОЈАНОВСКИ:

Јас лично сметам дека еве една очигледна глупост е и предлогот на овој закон кој што е, затоа што ние се договоривме дека навистина

III/4.-

ќе формираме концепт на локална самоуправа во Република Македонија, кој треба да заживее и егзистира со вкупните надлежности што ги определивме во Законот за локална самоуправа. Во членот 3 во однос на законот, во оваа смисла јас зборувам, ги користам амандманите, затоа што во општата расправа мислев дека и нема потреба да се јавувам затоа што многу малку можам да изменам, но еве, за да ми се испери совеста на некој начин тоа го правам во оваа прилика. Ние ги ограничуваме изворните приходи на тие единици на локална самоуправа, на голем дел на тие единици на локалната самоуправа на едно недозволиво ниво, ниво кое не дава ниту минимални шанси да можат тие да профункцираат. За жал, тоа е така. Директно го рушиме концептот за кој се договоривме овде преку закони, за кој извршивме и избори во Републиката и за кој мора да кажам дека има сериозни најава, дека добар дел на раководство под вакви услови не можат да функционираат и ќе демисионираат. Од вкупниот број на 123 единици на локална самоуправа 76 со овој закон се ограничуваат под нивото од 100 илјади германски марки или во распон од тие 76 од 16 илјади германски марки до 96 илјади мислам дека е Кратово, таа најгорна линија. А огромен дел 50% од овие се под 50 илјади германски марки. Ако ова Собрание го прави тоа на ваков начин на кој го прави, мислам дека се инволвираме и ние како пратеници во функција на она што го договоривме преку Законот за локална самоуправа итн., за остварување на нивните изворни функции и задоволување на осн овните потреби на граѓаните за кои ја формираме единицата на локална самоуправа, со други закони да ги дерогираме сите тие позитивни проекти кои ги донесовме и кои ги спроведовме и за кои потрошивме и премногу енергија и премногу други материјални и финансиски средства.

III/5 . -

Мислам дека предлагачот треба да има барем минимум потребна доволна волја, затоа што не се работи за поголема позамашна бројка на средства, уште еднаш да размисли по овој дел на проектот и да најде соодветни решенија каде што ќе се обезбеди основната нормална функција на овие единици на локалната самоуправа. Ако не се обезбеди, според мене, со денот со моментот на донесување на овој закон во ова Собрание, лично сметам дека се отвараат две можности. Ако стриктно се спроведува законот, тоа значи укинување на нормалниот живот, основен, елементарен на добар дел од единиците на локалната самоуправа и постои втора можност, законските овластувања што ги има овој парламент и само овој парламент да се пренасочат во извршната власт, во Министерството за финансии и луѓето од единиците на локална самоуправа секојдневно да висат пред канцелариите пред Министерството за финансии за да може да обезбедат минимум функции за своето дејствување, наместо времето, енергијата, човечките потенцијали, да ги трошат за основните глобални и практични проблеми на теренот за кои ги формираме единиците на локалната самоуправа.

Јас работев по овие бројки, мислам дека тоа се вкупно 76 општини за кои тврдам и сметам дека ќе имаат големи проблеми. Лично сметам дека и оние другите единици на локалната самоуправа кои се надвор од оваа квантифицирана бројка 76 единици на локалната самоуправа ќе имаат исто така повеќе или помалку проблеми, но сепак се дава барем една основна можност и рамка сепак да можат некои основни функции да обавуваат. Овие ќе ја немаат ни таа можност.

Конкретно предлагам предлагачот уште еднаш да размисли околу оваа форма, да најде начин да се интервенира во овој дел. Мислам дека има можност тоа да се направи, не на сметка на вкупната потрошувачка или нарушување на основните економски постулати за наредната година туку е потребна само добра волја тоа да се направи и тоа во краток период. Ако

III/6.-

тоа не се направи, мислам дека ќе дојдеме повторно во оние две позиции за кои зборував, или да неможат да опстанат или да го губат непотребно времето таму каде што нетреба.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам, дали уште некој бара збор?

Има збор г-динот Фаик Абди.

ФАИК АБДИ:

Г-дине претседателе, дами и господа пратеници, г-да членови на Влада, пред малку дискусијата беше малку во начело, што значи едно што значи друго, па дури се спомна термин глупости итн. Мислам дека од ова место не треба да се зборува за такви нешта. Но и покрај тоа што донесовме закон за локална самоуправа, Закон за територијална поделба на општините, нова територијална поделба во Република Македонија, и покрај тоа што се кажуваат одредени критериуми за финансирање на локалната самоуправа и на другите општи општесетвени потреби итн., мислам дека е исправно да се каже дека тие критериуми би требало да се споведат до крај, но само во случај кога сите релевантни единици односно единици на локалната самоуправа би се дотерале барем на приближно иста состојба. Сигурно дека во Законот за локална самоуправа локалната самоуправа има свои изворни надлежности и изворни приходи. Меѓутоа, се додека не се создадат услови да се има изворни приходи, мислам дека и буџетот претставува развојна компонента во државата односно локалната самоуправа. Па според тоа, нормално е тие што се помали општини да бараат одредени измени на критериумите односно надвор од критериумите малку да се постапи заради тоа што нема никакви други приходи.

Има подрачја каде што од ослободувањето па наваму, мислам на ослободување 1944 година, јас тоа го сметам за ослободување, многу

III/7 . -

малку или скоро воопшто не се инвестирало. И каде сега ќе се најде таа општина во која многу малку или воопшто не се интервенирало со средства од републичкиот буџет, а учествувале во неговото создавање како можеме да се мериме да имаме некоја фиктивна политичка рамноправност еко немаме економска рамноправност. Според тоа, сум за тоа малку потрезвено да го искажеме овде на оваа говорница, да се изјасниме по оваа материја што задира на интересите на граѓаните на Република Македонија и на нас сите пратеници, за што мислам дека ние сме огледало. Дали огледалото е искривено или добра тоа е тоа огледало, парламентот, Собранието на Република Македонија. Мислам дека овде се крои политиката, Владата предлага мерки, прифаќаме, не прифаќаме, враќаме назад со амандмани итн., но се е од општо општествено значење за Република Македонија.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Соколовски.

ВЛАДИМИР СОКОЛОВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани преставници на Владата, почитувани колеги, морам да кажам дека причината заради која излегов беше дискусијата на почитуваниот колега Наќе Стојановски, кој даде еден многу негативен епитет, го нарече како една тотална глупост законот, веројатно мислеше и пошироко. Но морам да кажам и практично тоа беше причината зошто из легов овде дека кога го усвојувавме Законот за територијална поделба како пратеници на ЛДП односно опозицијата укажувавме дека таков број на општини, 123 општини не ќе може да функционираат и не ќе може да егзистираат во една ситуација при една економска ситуација која постои во земјата. Постои голем број на општини, што покажуваат и овие амандмани што практично денес ќе ги раз гледуваме дека немаат свои изворни приходи, немаат основни услови за егзистенција

III/8.-

што значи дека се враќаме во една ситуација или ќе се вратиме во една ситуација каде што ќе ги редуцираме тие општини, ќе направиме претходни трошоци, ќе направиме распределба на некои средства од Буџетот што веројатно нема да имаат ефекти во тие општини кои немаат изворни приходи, значи нема да поттикнеме некакво стопанство кое ќе има можности оти воопшто не егзистираат и за себе, и пошироко, и практично правиме трошоци, се враќаме и ќе се вратиме на ситуација кога ќе ги редуцираме тие општини некаде од прилика на 60-тина кои ќе можат сами да останат благодарение на своите изворни приходи и практично што сме направиле, трошоци без покритие. А тие укажувања тогаш беа дадени како и амандмани кои се обидовме и се трудевме да ги дадеме, но не наидоа на некаква поткрепа. Сметам дека г-динот Наќе Стојановски гласаше за тој закон, па затоа сега доаѓа во една контрадикција.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој бара збор.

Реплика за г-дин Наќе Стојановски.

НАЌЕ СТОЈАНОВСКИ:

Јас, ми е жал што колегата од опозицијата во секоја изговорена реченица овде, од оваа страна, наоѓа можост незна за што. А, сега видете, некои помнат повеќе, некои помнат помалку од минатото некои забораваат. Јас колку што помнам, за концептот за локалната самоуправа за кој се залагам и стојам зад него до крај, уште на Уставната комисија кога се расправавме во претходниот состав, кои беа главни ментори, стручни и политички околу тоа прашање беа точно вашите претходници од вашата партија, која ја признавате или не ја признавате, или сте претопени, неznam што сте, г-ѓата Гордана Силјановска на Уставната комисија, каде сите се оградија од тој дел и кај што целосно се застапуваше за тој модел на локална самоуправа инаку, на таа Комисија на чело беше вашиот сегашен шеф, што го викате, на парламентарна група, и тој концепт беше уште таму промовиран.

Тоа што вие по потреба, некаква, политичка се откажавте кога се носеше законот од таквиот концепт, тоа е исто ваш проблем. Тоа што се однесува до вас и за помнењето помалку или повеќе.

Инаку, јас лично и СДСМ барем до денеска, до предлогот на овој закон стојат зад тој концепт и тоа е еден од концептите со кој граѓаните сакаме да ги доближиме непосредно да ги решаваат своите проблеми од секојдневието, на теренот. Но, сега гледам бидејќи тој концепт на некој начин со овој закон, се урива, по мене, во таа смисла е мојата интервенција, затоа што јас и понатаму останувам на тој концепт и тврдам дека е единственото излезно решение за голем број на енклави кои се испразнетивв вовв Македонија и за неадекватна регионална соодветна

развиеност во Република Македонија.

Јас уште повеќе сум револтиран зашто во вчерашната расправа на седницата, воде , во овј Парламент истиот Парламент има усвоено два амандмани на Буџетот за кој за жал јас не присуствував во тој момент, но мислам и да присуствував немаше многу да иземнам каде што на сметка на агнецијата за развој на РМ се префрлени средства од други ставки. А, овој Парламент има донесено и Устав каде што го дефинира рамномерниот регионален развој, има донесено Закон овој Парламент каде што вика дека минимумот на средства за потрошувачка за трансферот за поттикнување на неразвиените подрачја ќе биде 1% од општествениот производ, а испод тој минимум, значи сами не го спроведуате законот како Парламент и гласате за тоа. И, тоа е еден од елементот, концентрацијата на глупоста.

Господо, јас не забранувам глупост, некој може да продолжи да си ја практикува. Јас само се обидувам да укажам на неа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Јас би молел, сепак, за коректен однос кон своите колеги. Да се воздржите од етикетање, навреди кон своите колеги.

(Реплика за г-дин Соколовски)

ВЛАДИМИР СОКОЛОВСКИ:

Јас немам намера да влегувам во некакви дуели со колегата Стојановски, ниту имам намера да употребувам такви епитети бидејќи знаеме што е глупост што е памет, која е ограничена, која не е ограничена, меѓутоа, сакам да кажам дека не треба да правиме овде мемоари туку едноставно треба да се држиме до она што како Собрание, како пратнеици, како дискусанти кога се носел законот за територијална поделба сме го дискутирале и сме го бранеле.

Јас пак ќе повторам дека ние сите и со нашите дискусии и амандмани бевме против концептот на ситнењето на Македонија на 123 општини каде што економски не ќемопже да егзистираат голем број од нив. Морам да

број од нив. Морам да кажам дека бевме за концепт на општини кои можат економски да имаат такви изворни приходи за да можат да егзистираат. Тоа е тој концепт за кој ние се боревме и ќе се бориме и понатаму.

Значи, не се работи за промашуваше на концепт, туку се работи за закон кој беше и покрај тие укажувања и амандмани изгласан, а сега тие што гласаа практично не му одговара истиот. Ова е последица од тој закон, сегашниот закон, не им одговара Законот. Мислам дека тоа беше мојата интервенција.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-дом Станковски.

ВЛАДИМИР СТАНКОВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги,

Многу пати од оваа говорница се заговараше да го сочуваме како пратеници дигнитетот на секој од нас и на сите оние кои се во власта. Се повторува на некој начин да се спомнуваат имиња, конкретно беше спомнато името на г-динот Стојан Андов, лидерот на пратеничката група и лидерот на бившата ЛП во некој лош контекст. И, тоа не е добро.

Второ, сакам да кажам, беше зборувано за топење. Јас одамна таа теза на то пење на партии ја слушам и мислам дека воопшто не соодвествува со вистината. Знаете, идејата неможе да се претопи. Либерално-демократската идеја неможе никој да ја претопи. Можам само да кажам дека дејството од таа идеја ќе го осетите на наредните избори. Јас мислам дека тоа е најфер да се каже.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Ај, да ги оставиме партиите нека покажат што можат до година. Дајте за амандманите.

Дали има уште некој што сака да говори за амандманот?

Не.

Бидејќи повеќе никој не бара збор, го заклучувам претресот по амандманот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (7 пратеници)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 3 поднесен од пратеникот Симон Наумовски.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-ѓа Стојанова.

СЛАВЈАНКА СТОЈАНОВА:

Овој амандман не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали бара збор некој друг? (не)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за молам да крене рака? (7 пратеници)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 3 став 1 поднесен од пратеникот Назми Малиќи.

Молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-ѓа Стојанова.

СЛАВЈАНКА СТОЈАНОВА.

И овој амандман не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор? (не)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за молам да крене рака? (1 пратеник)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 3 став 1 поднесен од пратеникот Назми Маличи.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-ѓа Стојанова.

СЛАВЈАНКА СТОЈАНОВА:

Не се прифаќа и овој амандман.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор? (не)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за молам да крене рака? (ниту еден)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 3 став 1 поднесен од пратениците Владимир Соколовски и Назми Маличи.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-ѓа Стојанова.

СЛАВЈАНКА СТОЈАНОВА:

Не се прифаќа и овој амандман.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-дин Соколовски.

ВЛАДИМИР СОКОЛОВСКИ:

Почитувани колеги,

Практично овој амандман потврдува она што претходно го кажав во два наврата. Се работи за амандман кој бара во една општина Сопиште која се одвои од матичната општина Кисела Вода општина која е по територија меѓу поголемите општини во Македонија, која нема апсолутно

IV/6

никакви можности за изворни приходи, дел од средствата од другите општини да се префрлат во оваа општина.

Имено, во оваа општина се започнати одредени инфраструктурни работи, конкретно донесена е вода за пиење која за жал е донесена само во пар села, а не на целата територија на општината. Значи, претсојат големи зафати за доработка на тој проект за донесување вода за пиење, практично во сите населби и села во оваа општина. Мојата интервенција беше заедно со колегата Маличи, со одвојување средства од други општини да се помогне точно на една ваква општина која спаѓа во категоријата на општини кои немаат никакви шанси ни изворни приходи да егзистираат.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор, г-дин Трипуновски:

МИРКО ТРИПУНОВСКИ:

Почитуван претседателе, колеги пратеници,

Сметам дека овој амандман треба да го поддржиме од причини што се подобрува инфра структурата во овие општини а новформираните општини имаат потреба од прелевање на средствата каде што се остваруваат и онаму каде што не се извршуваат. Па, Социјалистичката партија, пратеничката група, ќе го поддржи овој амандман.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-дин Атанасовски.

ЃОРЃИ АТАНАСОВСКИ:

Поводот да се јавам не е само овој амандман, поводот е целокупната дискусија која што се водеше во врска со овој Закон кој што гласи за ограничување на изворните приходи меѓу другото и на единиците на локалната самоуправа.

Мислам дека грешка се сите амандмани и сакам да поддржам само едно размислување искажано од оваа говорница дека треба да се констатираат состојбите и треба да се преиспитаат критериумите врз основа на кој што е направена распределбата односно е направено ограничување на приходите. И, да кажам дека навистина нема никаква корист од овие амандмани бидејќи ни една инфраструктура, ни еден водовод, досега сме воделе општини не е изграден исклучително од стрества на општинскиот Буџет.

Сакам да ве потсетам дека ние го изгласавме буџетот вчера и во тој буџет има доволно ставки од рамките на кои што меѓу другите и општина Сопиште може да конкурира и да обезбеди средства да се направи и тој водовод и тие инфраструктури.

Таму има ставка за водоводи о 110 милиони, една дваесетина од вкупните средства на сите општини, има ставка за патишта, некаде околу 1 милијарда и 42 милиони, има други ставки во рамките на Буџетот како што се ставките од Агенцијата за недоволно развиени. Сите тие пари се слеваат во општината.

Со тоа не сакам да го брана концептот на територијалната поделба. Јас моето мислење го кажав кога го носевме тој закон, меѓутоа не треба се така црно да се гледа низ призмата на овој Закон дека тој концепт на територијална поделба на Републиката нема да заживее.

Јас сакам да истакнам и позитивни примери, така на пример, општината Миравци закоја што и јас самиот бев скептик, општината Дојран и Богданци веќе доживеаја да овие средства кои што се минимални, неќам да барам покажување се доволни, како така, да се одвива функцијата . А, функцијата значи дека во таа единица на локална самоуправа да има платен градоначалник, да има претседавач, да има секретар кои што ќе ги

бркаат работите, меѓу другото ќе обезбедат дополнителни извори на средства од Републичкиот буџет.

Од тој аспект мислам дека не само овој амандман, да не бидам погрешно сватен, како среќа општина Сопиште да обезбеди средства за доградба на тој водовод. Мислам дека не треба да се поддржи.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор? (не)

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (17 пратеници)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 3 поднесен од пратеникот Фаик Абди.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-ѓа Стојанова.

СЛАВЈАНКА СТОЈАНОВА:

Амандманот не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој бара збор?

Има збор г-дин Фаик Абди.

ФАИК АБДИ:

Почитуван г-дине претседателе, дами и господа пратеници,

Најверојатно најслено е да се каже се прифаќа или не се прифаќа. Веројатно тоа произлегува од договорот помеѓу министерот, Владата и тн. без да се навлезе во некоја суштина која што е многу битна за развојот на

одредено подрачје, на одредена општина, локална самоуправа и тн.

Јас поднесов амандман заради тоа што сметав дека таа општина се наоѓа овде, во градот Скопје, не се наоѓа на север од Белград каде што ромите лутаат од место на место и не се знае која им е татковина, не е Венецуела каде што ромите живеат како што живеат Касандра и тн. тука се образуваат, тука се школуваат. Мислам дека е дојдено времето РМ како татковина како на другите така и на ромите во овој случај да им помогне од се срце и заради тоа јас ве молам сите вас пратениците на СДСМ, на ПДП, на ПДПА, ЈВДПА и СП да го прифатите овој амандман од следните причини:

Ние во текот на 1963 година ослободивме еден голем простор во северниот дел на градот Скопје за обнова и изградба на градот Скопје. Заради тоа не добивме ништо. Тогашниот претседател на таа општина велеше земете си ги "керпичите" и "тенџерињата" и правете што сакате таму во Шуто Оризари. Ние не направивме "Керпици" и "тенџериња". Направивме згради, направивме куќи.

Мислам дека не е за потценување ова што го кажувам. Ова е вистина, затоа што тогаш бев одборник на општинското собрание "Кале" и на Градското собрание на Скопје. Подоцна станав пратеник во овој Парламент, 1969-1984 година.

ФАИК АБДИ: (Продолжение)

Она што тогашната власт го направи, се беше нездраво со нездрава подлога. За две-три-четири години, се се руинира. Таа населба стана ругло на градот Скопје. Тоа е една работа.

Втора работа е што во она време што го викаме, што не чинеше, во таа Југославија, тие граѓани таму, во еден голем дел работеа, по работни организации, стопански организации. Даваа дел од својот личен доход за финансирање на општините, на Градот Скопје, на Републиката и Федерацијата. Даваа самоприодонес. Што се изгради, знаете што во градот Скопје и во Република Македонија. Добија еден пензионерски дом.

Кога почна бегането на луѓето заради немање работа уште 1988 година, прво луѓето почнаа во западните земји, најмногу во Западна Германија. Мислам дека најголем придонес во афирмацијата на името на Република Македонија беа ромите. За Република Македонија многу малку знаеја, малку држави знаеја. Знаеја за Југославија тогаш. За Република Македонија во Романија еден новинар прашуваше-Знаете ли каде е Македонија. Која е таа Македонија?

Кога господинот Рауф, претседателе на Северна Рајна Вествалија кој беше на гости во РМ кај господинот Глигоров, ми го дадоа еден ден, четири часа во населбата каде живеам, на наше барање на маша молба Тука беше и пратеникот Амди Бајрам се сеќава убаво, не беше тогаш пратеник. Две улици што ја поврзуваа таа реинтегрирана населба, "Виетнамска и "Нов Живот", каде течат фекалии низ улиците, се парчиња, рече дека веднаш ќе извади пари улицата да се направи. Парите се пратени. Овде добив одговор преку министерот Јорго Шундовски дека парите се наоѓаат во градот Скопје, касата на градот Скопје бидејќи тие 200 илјади марки беа дадени во вид на нафта и нафтени деривати. Тогаш, кога неможевме од

V/2.-

Грција да увеземе нафта. Преку Грција. На крајот остана дека тие пари ги нема. Така испадна. Плес беше даден одговор дека покрај другото направени се едно ново училиште, една нова амбуланта, една детска градинка. Ништо нема од тоа. Сето е порано сторено. Порано беше направено. Прашање е каде се парите? Господ знае каде се парите.

За голема среќа, да речам, на општо задоволство се обртивме со една голема молба, лично јас и Амди Бајрам таму што седи кај претседателот на Владата за формирање општина Шуто Оризари. Му реков или ќе ги земеш и натаму луѓето на врат или ќе ги спасиш. По пат на финансираше на локалната самоуправа луѓето да добијат, полска да се развиваат. Да има основа, она што се инфраструктурни проблеми.

Знам дека има и други, тоа што пред малку го кажа младиот колега, ги знам сите тие работи. Меѓутоа, Буџетот има и своја друга функција. Има и развојна функција. Ајде, повелете вие од Владата дајте средства, преку било која држава што ќе дојдат, ние сме подготвени во Шуто Оризари да изградиме фабрика. Таму ја имаме фабриката на Амди Бајрам. Кога од Северна Рајна Вествалија дојде тука господинот Клемент на разговор, во хотел Континентал се договаравме - дајте средства да на направиме фабриката и ќе се вработат 335 луѓе. Со големо образложение тој рече-ќе биде се откако ќе биде признаена РМ. РМ е призната и ништо не сме добиле. Што значи сето тоа? Од каде е издржувањето, кој, каде ќе даде. Кој ќе даде ако не државата.

Јас ве молам, почитувајќи ги критериумите преку кои може да се финансира локалната самоуправа, јас мислам дека тие треба да се почитуваат за да дојдеме на едно приближно исто рамниште. А не еден господар а друг роб. Па, ќе финансираме вака или така. Како е дојдено до степен на финансирање на оваа општина, минатата година 4 милиона 900 и

V/4.-

нешто или колку е таму, а оваа година два милиони 60% помалку. Тоа е брука.

Заради тоа предлагам овие други, постари општини, 35, заради тоа што заземаат 66,35% од вкупните средства, 662 и неznam колку милиони денари, колку илјади денари, на новите општини остатокот. 30% и нешто. Од тие што се, сметам дека се многу поразвиени од новите, 0,5% никој нема да почувствува во својот развој, во своето финансирање и тн. потребите. 0,5% за да се помогне на оваа општина, со малиот прст да се помогне, да може да се развива. Така ќе добиеме 5 милиони. 200 милиони разлика односно 200 илјади. Вчера еден колега ме убедува веројатно на грешка, добивате милион марки. Тое се 70 илјади марки а не милион марки.

Јас ве молам, сите вас пратеници, немој да направите голема грешка, нема ни Владата да се налути ако помогнете на една национална многу бедна, пред сее бедна во паметот, да ја поправи својата состојба Ве молам јас не се срамам од тоа, да ја поправи својата положба и да стекне своја општествена положба и од аспект на популационата политика а најмногу во образованието и воспитанието.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господин Павлов.

БОРИС ПАВЛОВ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги,

И во врска со расправата околу буџетот реков дека секогаш кога нешто се бара, тие средства секогаш не стигаат. Сакам да кажам се што е тука предложено во Законот, сигурно секоја општина има причини да каже дека предвидените средства недостигаат. Ние денес разговараме како да сто посто сме сигурни дека предвидените средства ќе се остварат во буџетот. Тоа е под број 1.

V/ 4 . -

Број 2, јас сум сигурен дека сите го прочитајте образоложеието. Камо среќа да се остварат два пати повеќе средства за оваа намена во текот на 1998 година. Таму е кажано дека, ако дојде до остварување на поголем број средства, тие одат на посебна сметка за што ќе расправа Владата. Сите тие наши заложби што ги правиме денеска, ако се случи да се остварат 20%, 30%, 50%, 100% од тоа што е предвидено, сигурно дека ќе се интервенира таму каде има најголема потреба.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господин Наумоски Ване.

ВАНЕ НАУМОСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги,

Овој амандман како и претходниот, 124 општини, 120 пратеници ако ги застапуваме сите, тогаш може толку амандмани да изнесеме вака. Но, за една работа не водиме сметка, рамката што е дадена е таа и ние можеме да се вртиме во круг до сабајле и тоа тешко можеме да го измениме.

Втора работа, убеден сум дека од овие 124 општини, 124 буџети, мал е бројот, ако се две-три во државава да можат оваа цифра да ја надминат. Реално, изворите што ги полнат тие општини, може на Шуто Оризари или на мое Кичево ако им дадеме 20 милиони буџет, .рамка, ако тоа го исполни во 1998 година јас сум тој што ќе бидам далеку убеден и разубеден во сето тоа дека овде се утврдило нешто погрешно.

Трета работа, немаме предвид дека кога е донесувам Законот за локална самоуправа, колегата Стојановски нека ме слуша, немаме ниту година, сега се полни година дена од формирањето на единиците на локалната самоуправа. Појдовна основа за утврдување на тие приходи во нашава држава нема. И ние, во старт сакаме тоа да го сосечеме и да го критикуваме. Јас се залагам и на Комисијата за финансирање и буџет, нека

V/5.-

поминат 6 месеци, па на 6 месеци да го видиме извршувашето, дали овие рамки се реални или не. Ако тие го надминат ова, Министерството или ние сме тие што имаме право таа рамка да побараме, со право, со факти, е тоа се фактите, дека одредена локална единица ја надминала рамката што овде е дефинирана. Тоа важи и за Оризари, тоа важи и за Кичево, тоа важи и за Вранешница моја.

Уште една работа, беа спомнати новите општини и парите. Ќе го кажам мислењето од каде доаѓам, дека на овој начин е дадена многу ниска рамка на старата општина. Во новите општини рамката е повисока. Но, во разговор со градоначалниците, пред да дојдам во овој Парламент јас разговарав со градоначалниците за овие рамки, како пратеник кој ги застапува интересите на средината од каде доаѓа, тие ми кажаа сосема поинакви мислења. Прво, дека немаат основ, изворни приходи каде можат таа рамка да ја исполнат. Може да им доделиме, би рекол и 10 милиони, меѓутоа убеден сум дека тоа нема да се исполни.

Сеуште ќе лутаме додека не го утврдиме вистинскиот буџет. И кога се носеше буџетот на РМ спомнав дека и во РМ ние од милијарда долари сега дојдовме на 800 милиони. Долги години ќе лутаме по вистинскиот буџет на државата. Зошто? Затоа што немаме стабилни извори на полнење на буџетот. Истото тоа се однесува иа на локалните единици. Дobar совет, оној кој ќе успее да ги прибере изворните приходи на локалната единица ќе успее да ја исполни рамката. Дај боже да ја надмине. Тоа е дека нешто позитивно се случува во таа локална единица. Инаку, немам против амандманот или против такви 120 амандмани.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господин Фаик Абди.

ФАИК АБДИ:

Ги ценам дискусиите. Прифаќам дека е тоа така. Но, оние што се од Скопје, а верувам дека кои не се од Скопје знаат дека таму не е инвестирано од 1963 година. Тие две години се инвестирало нешто површно и понатаму ништо. Тоа е брука. Сега, што да правиме? Нека ми прости господ, Благој Попов, или кој бил крив? Нема крив и прав. Ситуацијата сега е таква, а тоа значи дека треба постапно, но сигурно полека да помог неме. Дали за 10, дали за 15 години, нека ми прости колегата кој зборуваше пред малку, го прифаќам, меѓутоа, јас сум економски стручкњак да знаете. Тоа ми е струката. Анализа на билансот. Многу убаво знае Славанка што значи тоа. Треба да помине еден друг финансиски, па да дојде до планирање и развој. Не е важно.

Сакам да кажам дека ако лека-полека се финансираше во тој дел од градот Скопје немаше сега ситуацијата да дојде таква. Ние не ја формиравме општината само "де јуре" да се пофалиме дека имаме Ром градоначалник, го испративме во Барселона, кога ќе не викаат дека сме рамноправни или како што зборував вчера ние сме развиени, нека ми прости можеби ме слуша, ние страдаме од глупост. Како развиени, врска нема.

Сакам да кажам дека ако овој Парламент сега не почне, ако оваа Влада не почне сега постапно лека-полека да растат, за 10-15 години да биде малку порамномерен развојот, а сигурно и тие што се таму, локалната самоуправа, ќе обмислат начин и од РМ и вон РМ некако да дојдат до еден поголем степен на развој за да можат да ги обезбедат луѓето, односно луѓето кои се без работа да ги стават внатре да можат да земат плата, да ги платат придонесите и така ќе се полни буџетот од таа страна. Не само да бараме, туку и да дадеме. Тоа е целта. Нема друг начин освен вака да се помогне.

V/7.-

Знам кога го донесовме Законот за локална самоуправа, односно територијална поделба на РМ, еден колега пратеник стана и рече - Шуто Оризари ќе биде најмизерна општина, најбедна, затоа што нема ношто. Е, па, до века ли, во векот ќе останеме најнеразвиена, нај тоа што нема. Мора да се почне некако. Јас сметам дека треба да се почне.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господин Тантаров.

ВЕЉО ТАНТАРОВ:

Почитувани пратеници,

На оваа тема за која денеска зборува пратеникот Фаик Абди, дискутирав долго но немаше фајде од тоа. Не ми останува ништо друго освен да го поддржам амандманот на господинот Фаик Абди, бидејќи станува збор за една помош, за една голема сиромаштија овде во престолницата на нашата држава.

Ја користам можноста да се осврнам на една вчерашна дискусија за општините, ќе бидам многу кус господине претседателе Бач и Старавина. Се нафрлија некои пратеници дека овие две сиромашни општини што се наоѓаат покрај границата со Грција се простираат на површина од 150 километри и држат 20-тина села. На овие две општини дадовме 90 илјади би рекол отепани марки. Што ќе направат овие две општини со толку пари Меѓутоа, нивната сиромаштија до сега не видела такви марки и тоа што државата му го нуди ќе го добијат и ќе биде добро за нив.

Инаку сметам дека овие општини требаше да добијат повеќе пари, бидејќи тие на ова место извршуваат две благородни задачи. Колку толку од тие ридишта произведуваат храна за оваа сиромашна држава и второ, господо, ја чуваат таа каква - таква граница.

V/8.-

Од тие причини мислам дека другариве вчера што ги напаѓаа овие две општини не се во право. Инаку, слободно можам да кажам дека овие две општини, иако се толку сиромашни, сигурно даваат двапати повеќе за државата отколку што даваат Гостивар и Тетово.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Ве молам, дали уште некој бара збор?

Има збор Митко Илијевски.

МИТКО ИЛИЈЕВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги,

Ќе бидам краток, се јавив за дискусија поради емотивното излагање на нашиот колега. Свесен сум за тоа во каква состојба е општината Шуто Оризари, но ќе се повратам на една дискусија на колегата Атанасов кој пред малку доста добро објасни што се финансира од општинскиот буџет.

Не сакам да ви реплицирам, треба да водиме сметка пред се дека овој рамковен буџет е за финансирање на работата на локалната самоуправа. Инвестирањето во патишта, канализации има десетина фондови и мислам дека барем во овие буџети за што дискутираме денеска никаде нема позиција за инфраструктура. Никогаш или барем сега во Законот за локална самоуправа не е предвиден развој на оваа инфраструктура од буџетите. Постои Фондот за патишта, самопридонеси, Агенција за недоволно развиени краишта и уште неколку фондови, што ги имаме во Буџетот И да сакам да гласам за, јас ја подржувам Вашата иницијатива за развој на општината, ќе гласам против овој амандман.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господин Абди Фаик.

ФАИК АБДИ:

Прво во текстот што ви е даден како амандман и образложението никаде не стои дека зборувам за вода, струја, канализација и друго. Јас мислам дека знам што сум напишал. Според тоа, не треба да ми се каже кои фондови затоа што јас со тие фондови се бавам од 1960 година па наваму. Фабрики и тн. Па дури и од РФНТ што беше спремен само за Косово. Неразвиено подрачје Косово и другите неразвиени.

Не зборувам ни за вода, ни за струја, ни за патишта. Меѓутоа, имаме закон за локална самоуправа и таму кажува според ингеренциите на законот за локална самоуправа. Она што е таму, а, најповеќе образованието и воспитанието, детска заштита, односно една општествена свест кај луѓето и популационата политика. Не може само 20 деца и ништо повеќе

Нека ми извинат ромите, јас реков, малку тука бедни, тоа го реков намерно, заради тоа што ќе ви кажам еден случај, Првиот свестки конгрес на Македонците во Скопје, претседател беше господинот Џон Битоф, бевме јас и господинот претседател Киро Глигоров, заедно во Домот на Армијата, дојде една новинарка од Германија и вели, со сопругата моја дека ромите таму крадат. Што крадат, нека ми каже, јас и господинот Глигоров, госпоѓицата Нада го слушнавме, вели украде една фарба за коса. Тоа е 6,99 марки. Е, ај ама украде, мајката. Да украде милион марки...

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Ве молам, немојте.

Дали уште некој бара збор? (Не)

Бидејќи никој повеќе не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Молам, кој е за нека крене рака?

ТИТО ПЕТКОВСКИ: (Продолжение)

11 пратеници гласаа за.

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Деловничка интервенција има г-дин Фаик Абди.

ФАИК АБДИ:

Досега никогаш не сум се јавил вака и редно е еднаш вака да се јавам. Односно малку да Ве заморам. Барам поддршка од 10 пратеници и секој посебно нека се изјасни.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Се јавија само 6 пратеници за поддршка, нема 10 пратеници, па според тоа предлогот на Фаик Абди нема поддршка.

Отворам претрес по амандманот за додавање нов член За поднесен од пратениците Јован Николов, Илчо Трајков, Пецо Стојановски и Аце Коцевски.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Г-ѓа Стојанова.

СЛАВЈАНКА СТОЈАНОВА:

Амандманот не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам, дали некој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи никој друг не бара збор го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласаше.

Кој е за, молам да крене рака?

11 пратеници гласаа за.

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 4 за додавање два нови става по ставот 1, поднесен од пратениците Јован Николов, Милчо Трајков, Пецо Стојановски и Аце Коцевски.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Г-ѓа Стојанова.

СЛАВЈАНКА СТОЈАНОВА:

И овој амандман не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор?

Амандманот се повлекува.

Продолжувме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Дали некој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака?

59 пратеници гласаа за.

Дали некој има против? (5 пратеници гласаа против)

Дали некој има воздржан.

2 пратеници се воздржуваат од лгасаше.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ограничување на изворните извори за финансираше најавните потреби за 1998 година.

Минуваме на точка 8.

Предлог на одлука за целите и задачите на монетарната политика во 1998 година.

Предлогот на одлуката, извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени односно поделени.

Отворам општ претрес.

Молам, кој бара збор?

Има збор г-динот Љубе Трпевски, гувернер на Народната банка на Република Македонија.

ЉУБЕ ТРПЕВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници имам посебна чест и аздоволство пред овој највисок дом, пред кого согласно Уставот и Законот за Народна банка на Република Македонија, Народната банка ја поднесува на усвојување Проекцијата на монетарната политика и воедно одговара за нејзиното спроведување. Да ги презентирам накратко остварувањето на монетарната политика во 1997 година и проекцијата на монетарната политика за 1998 година.

Реализацијата на монетарната политика во 1997 година се одвиваше во два квалитетно различни периоди. Во првата половина од годината, заради нереализацијата на основните претпоставки на кои се базираше монетарната проекција, а пред се заради обратните движења на девизниот пазар во однос на предвидените, дојде до исцрпување на ликвидноста од економијата и беа остварени негативни стапки на монетарен раст, кој за последица имаа појава на силни дефлаторни движења.

Имено наместо предвидениот вишок на девизи на девизниот пазар од 9 милиони долари во првите б месеци од 1997 година, на пазарот постоеше

VI /4.-

перманентен недостиг на девизи. Притоа, за да ја задржи стабилноста на девизниот курс како основна цел на монетарната политика, Централната банка беше принудена да интервенира со нето продажба на девизи во износ од 11,6 милиони долари. Значи, наместо емитираат примарни пари врз основа на откуп на девизи, дојде до нивно повлекување од оптек преку продажба на девизи, што создаде недостиг на ликвидни средства во економијата во износ од над 900 милиони денари. Истовремено, дефицитот во надворешно-трговската размена на крајот од првите 6 месеци од 1997 година достигна 275 милиони долари. Ваквата состојба јасно укажуваше на постоење на фундаментални нарушувања во платниот биланс и како таква беше неодржлива на долг рок. Тоа неминовно бараше преземаше на одредени корективни акции со цел да се подобри состојбата во надворешно-трговската размена и да се заздриви ликвидноста во економијата. За таа цел на 9.07.1997 година се изврши девалвација на денарот за 16%, што беше проследена со компатибилни мерки за подобрување на конкурентноста на македонските претпријатија.

Остварените резултати по девалвацијата се поволни и ја утврдуваат успешноста на преземените мерки, иако целосните ефекти врз трговскиот биланс се очекуваат да дојдат до израз во текот на следната година. Имено, во третиот квартал од 1997 година во однос на истиот период од 1996 година извозот оствари пораст од 16,3%, додека увозот во истиот интервал е зголемен за 11%. Тоа покажува дека постои позитивен тренд во насока на стеснување на дефицитот во трговскиот биланс. Покрај ова, со сигурност може да се констатира дека извршената корекција на екстермната вредност на денарот даде исклучително позитивни резултати во две други насоки. Зголемување на девизните резерви и подобрување на ликвидноста во економијата. Така, по девалвацијата Народната банка

VI /5.-

откупи на девизниот пазар на нето основа над 30 милиони долари, што е двојно повеќе од очекувањата. Тоа овозможи не само да се зголемат девизните резерви, туку и во целост да се надомести исцрпената ликвидност во првата половина од 1997 година.

Според најновите показатели се очекува растот на паричната маса на крајот од оваа година целосно да го достигне проектираниот пораст со монетарната проекција усвоена од ова Собрание за 1997 година.

Слични се движењата и кај останатите монетарни агрегати, кај кои исто така се очекува да го достигнат предвидениот со оригиналната проекција на монетарната политика за 1997 година.

Монетарната политика во 1998 година, која што Ви е предложена за усвојување претставува интегрален дел на севкупната макро-економска политика на Владата на Република Македонија, која со оглед на постигнатата висока ценовна стабилност во следната година повеќе ќе се фокусира на интензивирање на стопанскиот раст и на ублажување на невработеноста.

Основна цел на монетарната политика во 1998 година ќе биде одржување на стабилен номинален, девизен курс на денарот во однос на германската марка како услов за одржување на стабилна и ниска стапка на инфлација, која на годишно ниво се предвидува да не биде повисока од 5%. Тоа значи дека девизниот курс на денарот во однос на германската марка односно номинално сидро во економијата и неговата стабилност ќе биде бранета со сите инструменти на монетарната политика. Во остварувањето на оваа цел монетарната политика ќе биде значајно подржана, како што можете да видите од претходните точки при усвојувањето на Буџетот од фискалната политика и од политиката на платите.

Покрај проценетиот пораст на цените на мало од 5%, значајни претпоставки за концепирање за проекцијата на монетарната политика за 1998 година се и предвидениот пораст на реалниот бруто домашен пораст за 5% и на реалната побарувачка за пари за 1%. Врз основа на овие појдовни претпоставки со проекцијата на монетарната политика е предвидено паричната маса во 1998 година да се зголеми за 11%. Се оценува дека така квантифицираниот пораст на номиналната понуда на пари ќе обезбеди нормално извршуваше на стокопаричните трансакции во 1998 година без притоа да постои опасност монетарната политика да стане извор на нарушување на стабилноста на девизниот курс на денарот и на стапката на инфлација. Воедно со проекцијата на монетарната политика предвидено е во 1998 година денарските кредити на банките одобрени на субјекти од приватниот сектор и општествениот сектор да се зголемат за две милијарди и деветсто шеесет и пет милиони денари, или за 14,8%. На тој начин монетарната политика ќе обезбеди поволен амбиент за подржување на инвестиционата активност и економскиот раст кој се очекува да произлезе од зголемување на извозната побарувачка и интензивирањето на процесот на структурните реформи.

Трета значајна претпоставка врз основа на која што е конципирана монетарната политика за 1998 година е порастот на извозот од 10,5% во услови кога се очекува увозот да се зголеми за околу 5%. Порастот на извозот се очекува да произлезе од подобрувањето на конкурентноста на македонските претпријатија базирана на два фактори.

Прво, зголемување на ценовната конкурентност по извршената девалвација на домашната валута.

Второ, намалување на трошоците на работењето на претпријатијата заради ослободување од обврските за социјални придонеси за ново

VI /7.-

вработените и одржувањето на контролата на порастот на платите. Воедно, позитивни ефекти врз трговскиот биланс се очекува да произлезат и од натамошното проширување на капацитетот на пазарот преку потпишување на нови договори за слободни договори со повеќе земји, како и операционализацијата на Спогодбата со Европската унија. Тоа ќе води кон постепено намалување на трговскиот и тековно билансниот дефицит и тоа во 1998 година се очекува да биде пониско од 7% од бруто домашниот производ, а на подолг период на ниво кое може да се финансира со приливот на долгорочни извори на средства, односно кое е долгорочно одржливо за македонската економија. Врз основа на проекцијата на трговскиот и платниот биланс се проценува дека во 1998 година на девизниот пазар ќе постои поголема понуда во однос на побарувачката на девизи за околу 30 милиони долари. Со цел да се задржи стабилноста на девизниот курс на денарот Народната банка ќе интервенира со откуп на вишок на девизи, што се предвидува тоа да овозможи девизните резерви врз оваа основа да се зголемат за 30 милиони долари. Заедно со предвидениот прилив на средства од монетарниот фонд и средствата кои се очекува да се добијат од донатори со проекцијата на монетарната политика се предвидува вкупен пораст на девизните резерви од околу 60 милиони долари. За откупот на предвидениот вишок на девизи на девизниот пазар во 1998 година потребни се околу милијарда и шестотини милиони денари.

Со оглед дека со проекцијата на порастот на примарните пари предвидено е само 400 милиони денари од примарната емисија да бидат ангажирани за откуп на девизи на девизниот пазар, јасно е дека непокриениби останале околу милијарда и двесте милиони денари.

Притоа, сакам да потенцирам дека е многу важно она што е постигната согласност и што наидовме на разбирање кај Владата овие

VI/8.-

средства да бидат обезбедени преку префрлување на депозити на државата кај Централната банка за оваа намена во износ од милијарда и двесте милиони денари. Тоа значи дека заштедите на државата ќе овозможат целосно да се откупи предвидениот вишок на девизи од девизниот пазар, без притоа да постои опасност од монетарна експанзија која би го дестабилизирала девизниот курс и цените. Воедно, тоа ќе овозможи и преостанатиот дле од примарната емисија во износ од 368 милиони денари да биде употребен за управување со глобалното ниво на ликвидноста на банкарскиот систем односно да биде пласиран преку аукција за продажба на депозити на Централната банка на комерцијалните банки. На тој начин ќе се овозможи каматната стапка на аукциите на депозити која во моментот е најрелевантна каматна стапка за формирање на активните каматни стапки на комерцијалните банки, да се придвижи надолу односно да се намали сегашното ниво од 15,5%, зборувам за аукциската каматна стапка на ниво на пред девалвацијата, кое што изнесуваше од 12,5% годишно. Со тоа фискалната политика ќе даде целосна подршка на монетарната политика во настојувањето да се одржи постигнатата стабилност на цените и девизниот курс на денарот, а воедно двете заедно да делуваат во насока на ревитализација на кредитната и инвестиционата активност на земјата.

Сметам дека вака концепираната проекција на монетарната политика за 1998 година дава квалитетна основа за одржување на постигнатото високо ниво на ценовна стабилност во Република Македонија, што е и долгорочна цел на монетарната политика. Во комбинација со фискалната политика и со политиката на плати, таа треба да обезбеди поволен макроекономски амбиент за динамизација на економската активност во Република Македонија во 1998 година.

Врз овие основи очекувам и верувам дека Собранието на Република Македонија ќе ја поддржи и ќе ја усвои предложената аукција на монетарната политика за 1998 година.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Благодарам

Има збор г-дин Љубисав Иванов.

ЉУБИСАВ ИВАНОВ:

Г-дине претседателе, господине гувернер на Народна банка, почитувани министри и колеги пратеници, во светот, посебно во развиениот свет и во светот во кој што владее пазарни услови на стопанисување донесувањето на документите од монетарно-кредитната политика предизвикува голем интерес кај граѓаните, а посебно кај институциите кои се занимаваат со економијата и финансиите и од донесувањето на таквите документи многу значајно е и работењето на берзите во светот и нивното движење и однесување. Според тоа, пред се, мислам дека документите од кредитно монетарната политика моравме да ги донесеме пред донесувањето на Буџетот и на другите документи од сверата на економијата и финансиите.

Понатаму, во светот во кој што владејат вакви слободни, економски процеси, а и кај нас во Уставот и институцијата Народна банка и гувернерот се значајни институции со голем углед, авторитет и право на одлучување. И денеска кога го гледаме овој документ малку чудно звучи, дека предлагач на кредитно-монетарната политика е Владата на Република Македонија. Веројатно, ова се должи на некои стари закони кои сме ги наследиле или нешто сме направиле што не е во согласност со законот. Бидејќи предлагач на кредитно - монетарната политика, како што

доликува тоа во светот, па и кај нас, бидејќи се определивме за пазарна економија , треба да биде Народната банка на Македонија во лицето на гувернерот на Народна банка, кој а во исто време треба да сноси одговорност за спроведување на кредитно-монетарната политика. Веројатно, оваа грешка ќе се исправи не само заради нас тука, туку и поради светските финансиски институции , поради разни други институции во светот кои ги следат нашите реформи и нашите промени и поради тоа што Светскиот финансиски аудиторинум сосема на друг начин би не и тирале кога имаме едно вакво авторитативно тело кое предлага една ваква политика.

ЉУБИСАВ ИВАНОВ: (продолжение)

Јас сакав да ви спомнам нешто што се случи неодамна во Западна Германија, колку е значајна атаа институција, Народна банка, кога сакаше г-дино Кол дефицитот во Буџетот да го покрие со продажба на девизните резерви во злато. Гувернетот на Народната банка го одби тоа и не го прифати. Тој сакаше да го покрие тој дефицит за да Германија ги исполни условите за влегување во Европската Монетарна Унија, каде што екот би бил снова за плаќање. Затоа тој посегна да го покрие тој дефицит со продажба на акците во телекомуникациите. Според тоа ние мораме на оваа институција како Парла- емнт да и дадеме посебно место и другите институции во државата така да се однесуваат.

Што се однесува до кредитномонетаранта политика која се креира за 199 8 година мислам дека таа и понатаму го задржува респективниот карактер. Ние со рестриктиван кредитно-монетарна политика навистина успеавме да ја намалиме инфлацијата и да ја сведеме во едноцифрена величина, мегутоа тоа го плативме и по скапа цена. Со големиот пад на производството во индустријата, воопшто во стопанството, со големи загуби, со нелојално обезбедување на нелојална конкуренција на домашниот пазар, затоа што со такви односи и паритети, кои цврсто ги државме на денарот према марката практично го стимулиравме огромниот увоз. Тој огромен увоз стори нелојална конкуренција на пазарот, створи една огромна понуда. Честопати многу од таа роба доагаше со такви цени што нашето стопанство се стави во една тешка положба, а таа тешка положба посебно произлегуваше од тоа што тоа стопанство не го пратеше банкарскиот систем со поволни средства, како што етоа во светот. Бидејќи не ни функционира еден дел од власта, а тоа е судската власт и нефункцио-

VII/2.-

нирање како правна држава, една од причините за високите камати е ризикот граден во тие камати, а нормално и недостигот на средства поради рестриктивна кредитно-монетаран политика и ограничување на пласмани на средства. Тоа е една од причините за големиот колапс на стопанството.

Според тоа, имајќи го предвид дека стопанството е тотално исцрпено, дека стопанството не работи со профит, не оставарува средства за обрт, за обртни средства не може да се набавуваат репроматеријали итн., нужно е да се преиспитаат монетарната политика во однос на процентот на средствата со кои треба да се зголеми паричната маса. Се се врти околу продукцијата се се врти околу економсијата. Ако не успееме економијата да за раздвижине да почне да се ствара производство кое производство, прво ќе треба да го замени увозот, кој е така голем, а исто така и да го зголеми извозот кој се планира на 10%, тогаш треба да се понуди проба која треба да ја има таа роба на пазарот. Ако не ги активираме капацитетите, а капацитетите не можеме да ги активираме ако не обезбедиме обртни средства и тие обртни средства треба да се обезбедат преку банкарскиот систем. Тогаш нема да има производство. Нема да има роба која ќе се нуди на пазарот доволно. Робата ќе доаѓа од увоз, ќе се зголемува извозот, а извозот нема да се зголемува затоа што нема роба за извоз. Тоа се правилата на игра. Според тоа се се сведува да се отпочне со равојот на економсијата да ии активираме тие капацитети што ги имаме изградено. Да градиме и нови, но тоа е на подолг рок, бидејќи зборуваме за 1998 година, за една година не се градат нови капацитети. Ние проблемот треба да го гледаме и краткорочно и долгорочно. Сега треба една таква политика треба

VII/3.-

и краткорочно и долгорочно. Сега треба една таква политика треба да изградиме и така да ги поставиме работите и проблемите за да ги разрешуваме актуалните проблеми. Не е само проблемот на вработување. За тој проблем зборувавме. Сега гледате дека е проблемот на немање на стока за пазарот, дека е проблемот на немање на извоз, според тоа тука треба да се усмирата напорите како да се разрешат тие проблеми. Според тоа можеби не ни е доволно ако сакаме да го смалиме увозот, а да го зголемиме извозот, една стапка на раст од 5%, туку многу повеќе. А многу повеќе и може да се обезбеди затоа што ние имаме капацитети кои можеме да ги активираме и да работат. Според тоа, јас мислам дека многу поголема смелост треба да имаме во креирањето на кредитно-монетарната политика. Зошто се плашиме од една поголема инфлација, например до 9%. Зошто бегаме да ја зголемиме паричната маса некаде за 22 до 25%? Зошто се плашиме да направиме уште една девалвација од 30 до 34, но која би ја прателе со оние инструменти со која ја пратевме оваа девалвација. Јас мислам дека вакви правни потези кои би ги направиле, некој сега се плаши дека тоа може да направи крупни нарушувања во стопанството, но јас мислам дека тоа би направило крупни чекори кон развојот на економијата.

Инаку, ако не отидеме во вакви посмели чекори ние ќе ја репитираме 1997 година. Од прилика тие движења ќе ни се одвиваат, меѓутоа вие гледајте каква е 1997 година и со какви се последици ќе завршиме. Според тоа може и да ја донесеме ваква кредитно монетарна политика која би се одвивала во првото тромесечие со поголема храброст во Народната банка и кај гувернерот во опција да пушти поголема маса на средства. Но би било добро во II тромесечие да се направи корекции. Навистина да се

согледаат, а и од овие идеи и искажувања да се направат сериозни анализи и во тој правец да направиме посмели чекори за да еднаш ова стопанство тргне од овие позиции во кои се наога веќе 7 години.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам кој друг бара збор? (никој)

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам општиот претрес.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на одлуката.

Молам, кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот на Одлуката и Одлуката ја ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака.

53 пратеника гласаа за.

Дали има некој против? (нема)

Дали некој се воздржува од гласање?

Молам, колку пратеници се присутни во салата.

(Службите ги пребројуваат присутните пратеници во салата)

Ве молам, сакам да Ве информирам.

Прво ќе дадам пауза бидејќи не можеме да гласаме, затоа што многу пратеници не достасуваат

VII/5.-

Сакам да ве информирам дека по завршувањето на оваа точка и следната точка, која е Предлог на одлука за девизната политика и проекција на Платниот биланс на РМ за 1998 година ќе поминеме, ќе дадам пауза од еден час, па ќе поминеме на 19-тата точка од дневниот ред, тоа е Предлогот на иницијативата на пратеничката група на Либерално-емократската партија од причина што не сум сигурен дека утре ќе имаме кворум за работа, а мсилаам е дека е без предмето да се расправа на почетокот на идната година, бидејќи ќе имаме седница на Собранието дури на 15 јануари, би било некоректно од овој Парламент ако ја остави оваа точка од дневниот ред за дината година. Затоа Ви прелдагам сите нека ручаат, нека се одморат, пауза до 15,30 часот, а после ќе одиме на гласаше по оваа точка и следната одлука и ќе поминеме на иницијативата на пратеничката група на Либерално-демократската партија.

(Пауза од 14,25 часот).

(По паузата седницата продолжи со работа во 15,55 часот)

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Во салата имаме 75 пратеника.

Бидејќи пред малку кога гласавме по Предлог одлуката за кредитно-монетарната политика односно одлуката за целите и задачите на монетарната политика во 1998 година немавме кворум, па гласањето го повторувам.

Кој е за предлог одлуката молам да крене рака? (60)

Дали има некој против? (Нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (2)

Констатирам дека Собранието ја донесе одлуката за целите и задачите на монетарната политика во 1998 година.

Минуваме на 9-та точка од дневниот ред - Предлог на одлука за девизната политика и проекција на платниот биланс на Република Македонија за 1998 година.

Предлогот на одлуката, извештаите на работните тела на Собранието, ви се доставени односно поделени. Отворам општ претрес. Молам, кој бара збор? Има збор г-дино Најдовски.

СЛОБОДАН НАЈДОВСКИ:

Почитуван претседателе, дами и господа, почитуван министре, ќе бидат сосема краток, имено, се работи доколку некој смета за потреба да се одговори на две работи кои се наметнуваат од одлуката за девизната политика и платниот биланс за следната година во РМ,

Прво, на сите ни е познато дека овде во Парламентот помина првата фаза од нов закон за царини во РМ, додека во Предлог одлуката која ја имаме доставено од Министерството за развој, помеѓу другото аз една од мерките за која се предвидува дека ќе се забрза односно зголеми извозот во РМ, и подобрување на трговскиот биланс во РМ се вели дека ќе се изврши ревизија на Законот за царини, па дилемата и прашањето дали во Владата на РМ се смета и се планира да се повлече законот кој ја помина првата фаза во Собранието на РМ или под ревизија се подразбира втората фаза односно донесување то на Законот за царини. Сметам дека тоа треба да се разјасни и не треба да го оставиме како неразјаснето прашање. Исто така треба да се каже дека во макроекономската политика од минатата година беа предвидени неколку законски решенија кои исто така требаше да одат во правец на зголемување на извозот во РМ и создавање на пазарниот амбиент на стопанството пред се законот против монополи и Законот за колатерала, а во оваа година тие воопшто не се споменуват.

Исто така се поставува прашањето дали Владата на РМ се откажува од донесувањето на овие закони или има нова стратегија на тој план или не се спомнати во оваа Предлог одлука и се разбира она што остана незавршено во оваа година останува и за следната година.

На крајот уште една дилема која се наметнува од Предлог одлуката е во проекцијата на платниот биланс на РМ е наведено дека следнава година во РМ се очекуваат околу 45 милиони долари како директни инвестиции или нето инвестиции странски во РМ.

Во излагањето на премиерот кое го имавме по однос на Буџетот и овие документи беше спомната бројката од околу 180 милиони долари во период од две години кога се зборуваше за инвестиции, пред се, странските инвестиции, па повторно се наметнува дилемата дали овие документи се

правени во корелација и усогласени или представува некоја игра на зборови која може да предизвика нејасноти и недоразбирања во јавноста.

Сметам дека овие неколку прашања, пред да преминеме на гласање, по Одлуката, треба да се разјаснат.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Таки Фити-министер за финансии.

ТАКИ ФИТИ:

Почитуван г-дине претседателе, дами и господа, почтивани пратеници,

Бидејќи г-динот Најдовски постави неколку значајни прашања, дозволете ми да дадам куси објаснувања. Навистина е употребен терминот ревизија на законот за царини, не станува збор за некакво враќање или запирање на постапката, тоа е многу значаен закон, ние ја поминавме едната фаза, сега вршиме дополнителни усогласувања, имајќи ги во предвид, меѓудругото мислењата од експертите од фискалниот сектор од ММФ. Има многу значајни сугестии, меѓутоа, и определени проблеми кои тешко се вклопуваат заради други постојни законски прописи. Да речеме оквалификување на кривични дела врзани со цасрината и нашиот Кривичен законик, меѓутоа, тука исто така мораме да направиме усогласувања кои ќе бидат сега во согласност со постојните законски прописи, а потоа евентуално да се оди на некои порадикални измени. Сакам да кажам дека тоа усогласување и меѓународните експерти што мислам дека е многу значајно за да биде, меѓудругото, и во корелација со европските стандарди, фактички ќе заврши некаде на почетокот на првите 10 дена од годината и веднаш потоа законот го пуштаме пред Парламентот.

Направивме друга измена врзана со повраќајот на царините, тоа најверојатно јавноста го знае во постојната уредба имавме враќање на царини за платени репроматеријали, суровини, кои се импути за производство наменето за извоз и според европските стандарди се што претставува импут за производство наменето за извоз треба комплетно да им се врати на ступанските субјекти кои се извозници. Кај нас во последната уредба не се враќаше целокупната царина туку од 3% нагоре, сега тоа е елиминиравме значи би се враќала целокупната царина. Исто така Владата инсистираше да се забрзаат тие процедури, бидејќи прилично долго се чека врзано со документацијата што треба да се презентира за повркај на царините.

Законот за монополите е еден од клучните системски закони кои е врзан со слободата на пазарот и претприемаштвото и тука навистина како земја сме во задоцнување, бидејќи скоро сите земји во транзиција веќе го донесоа, верзијата е готова, Министерството за стопанство изготви и од она што јас имам информации во разговорите со министсерот за стопанство фактички ќе се оди со два закони, антимонополски закон или закон против монополите и законот за нелојална конкуренција. Различна е практиката во различни земји, некаде еден некаде се два закони, оваа варијанта се предлага од Министерството за стопанство, законот е веќе готов, прилично голем, обемен закон и во меѓувреме се вршат консултации со одделни минситерства и одделни стручњаци го гледаат текстот кој ќе дојде на Влада, за да евентуално некои работи се исправат со оглед на специфичностас на самата материја и тежината на материјата и со оглед на фактот што од оваа област нема голема фонд на знаења внатре во земјата,

па не сакаме да погрешиме со некои решенија особено го имајќи фактот степенот на концентрација на капиталот во Македонија, како и фактот дека сме мало стопанство. Да не ни случи по тој закон односно под удар на тој закон да дојде секоја втора фирма. Тоа е чувствителна проблематика за мало стопанство, но сакам да ве информирам бидејќи г-динот Најдовски праша дека на почетокот првите седници во јануари законот за монополите ќе биде пред Влада и потоа влегува во нова процедура.

Видете, и во овој случај по однос на третото прашање стаснува збор за проекција и навистина понекогаш многу тешко можат да се предвидат средства кој ќе дојдат од меѓународниот финансиски пазар условно кажано во РМ и затоа некаде тие проекции се поставени ан еден таргет некаде на друг таргет има работи кои не се сосбма јасни, не се сосема извесни, но во секој случај станува збор за еден индикативен план, станува збор за една проекција која во основа треба да биде рална и гледам дека Минисетрството за развој се малку повоздржани, тие сметаат на она што е сосема извесно да речеме во предприватизационата активност веќе е извесно дека Европката банка ќе влезе со 45-50 милиони за Телеком. Тоа се извесни суми, меѓутоа, ние лично мислиме дека до крајот на годината и стратешкиот инвеститор во телекомуникациите ќе влезе и тоа ќе биде многу поголема сума на пари. Тие нема да бидат можеби класични директни инветиции, меѓутоа, тоа се (портфолио) пласмани под 51%, меѓутоа, имаат форма на директно инвестирање. Само од тие аспекти не е сосема прецизирано и верувајте неможе сосема да се прецизира до крај.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Пецов.

МИРКО ПЕЦОВ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, јас на кратко сакам да се осврнам на одлуката за девизната политика и прокецијата на платниот биланс на РМ за 1998 година. Во концепцијата како е поставена и сето тоа што го содржи јас немам ништо против и мислам дека е добро направено, ние го правиме тоа повеќе години и теоретски многу добро го правиме, се е во ред, меѓутоа, моето обраќање е повеќе тоа да биде реализирано во што поголема мера, бидејќи ние навистина можеме добро да испланираме, паметни луѓе сме, меѓутоа, ни недостасува дах, ни недостасува реализација така што мислам во текот на годината да направиме некои работи кои навистина скапо не чинат.

Ќе ја прочитам првата реченица од одлуката "Девизната политика во 1998 година ќе биде насочена кон позначајно намалување на девицитот во тековните трансакции преку зголемување на извозот на стоки и сведување на увозот во рамките на можностите".

Извозот многу тешко го правиме иако имаме желба да го зголемиме имаме и оваа година десет и нешто, а колку е реализирано точно неznam, меѓутоа, сигурен сум дека не е реализирано како што го реализираме увозот. Увозот од 2,5 планиран увоз можности ако процениме на 2,5 направивме 11% увоз, значи, таму 3-4 пати направивме поголем увоз. Увозот многу полесно се прави за разлика од извозот и во тоа е проблемот и мислам дека некои лесно го прават увозот поради тоа што незнаат како се печалат девизите и многу лесно ги трошиме. Јас би советувајќи и на

царинарница и на Влада и на Министерството за развој и Министерство за финансии навистина да се поведе сметка околу трошењето на девизите бидејќи сме во фаза кога многу тешко ги создаваме. Ќе карикирам ако можеме да произведеме тикви во Македонија, не треба да ги увезуваме, туку треба навистина да ги произведеме. Бидејќи е многу тешко да се направат девизи, мислам дека тоа навистина треба да го имаме во предвид.

Инаку, ние многу лесно увезуваме и со тоа можам да кажам дека си признаваме потценетоста на девизата. Девизата ни е потценета, преценет е денарот и полесно ни е со тоа фактички признаваме ако направиме повеќе увоз за 10% отколку планираме значи 10% повеќе направиме тоа не е мала ставка од тоа што планираме значи ние лесно ги трошиме девизите и мислам дека треба да се вратиме назад и да ги трошием таму каде треба за општи потреби, за општа потрошувачка треба да направиме голема рестрикција кај девизите во државата. Да увезуваме репроматеријали кои служат за извоз, да увеземе опрема која ќе служи за извоз, тоа се тие елементи кои секоја паментна држава води строга сметка околу трошењето на девизите.

Една реченица ќе прочитам "ќе се одржува и остварува натамошна либерализација на надворешно трговскиот режим" сепак треба да се види до која мера ќе се либерализира и колку ќе се заштити домашното производство. Јас гледам дека има реченица каде пишва каде ќе се заштити домашното производство, но навистина да се заштити а не да останеме на зборот дека ќе го заштитиме домашното производство, туку е многу значајно секое кесе што ќе се внесе во автобус текстил е значајна работа. Ако пресметаме дека тоа кесе веројатно ништи една просечна текстилна просечна работничка плата односно ја намалува или ќе го изгуби

изгуби работното место или ако не може да направи извоз ќе го изгуби работното место.

Спомната е стратегијата за извоз во земјата. Јас како претседател на Комисијата за развој стратегија напишено бараме многу одамна, јас ќе бидам досаден преку комисијата, па ќе барам секоја наша наредна седница ќе бараме вкупна стратегија за развој на земјата и многу ќе го актуелизираме во текот на идната година и ќе бараме стално. Дали ќе имаме неznam, меѓутоа, имаме писмено па не ни се одговара, тука стои стратегија, камо да има стратегија. Убаво е што стои, но треба да го има, тоа само го подвлекувам.

Да прочитам уште една реченица "Склучување на нови долгорочни и среднорочни заеми и кредити од странство, ќе бидат согласно степенот. на задолженоста и ликвидноста на земјата односно ликвидноста на плаќањето спрема странство" сигурно е домаќински да се гледа колку сме задолжени спрема тоа и да се задолжуваме меѓутоа, сепак, ако, сакам да ја додадам развојната компонента ако некаде имаме проекти кој ќе овозможат проектот ќе дава позитивен нето ефект да се инвестира и да се даде позитивен нето ефект мислам дека не треба толку слепо да се гледа, туку треба да се даде можност некоја гранка, некоја идеја навистина да даде добри резултати. Ако гледаме дека ќе даде резултати не треба да се робува на оваа реченица.

Тука имаме наведено дека ќе користиме кредит од Светска банка, ММФ, меѓународен фонд за развој на земјоделието, Европска банка исто би потенцирал на ефикасно користење на кредитите, бидејќи многу тешко се

враќа, ние знаеме дека многу тешко ги враќаме кредитите и одговорните луѓе треба да водат голема сметка како се водат. Мислам дека кај нас, поготов луѓе кои никогаш не создавале, а им се даде шанса да трошат пари, многу лесно ги трошат и јас можеби од искуство сум во состојба да ги знам и двете тешкотии мислам дека некогаш се претерува во таа леснотија и таа злоупотреба и овие кредити навистина треба домаќински да се користат за да добиеме максимални ефекти.

Воглавно толку, пак ќе повторам, идејата ми е да напомам дека ни требаат поголеми реализаторски способности на одлуката и се согласувам со концепцијата.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Господин Шапуриќ има збор.

ЗОРАН ШАПУРИЌ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, почитуван министре, сакам со неколку зборови да се надоврзам на дискусиите на претходните дискусанти. Имено, тие укажаа дека веќе подолго време се највува стратегија за извозот која Владата ја подготвува. Во оваа прилика сакам да потсетам дека рамно пред 3 месеци побарав од Владата информација, легална деловнична информација во која што барав да ми се одговори кои се тие мерки кои Владата ги подготвува со цел да го стимулира и зголеми извозот и да се намали надворешно-трговскиот дефицит. Потпретседателот Бузлески на неколку седници ми одговараше дека еве на наредна седница ќе биде подготвена таа информација. Меѓутоа, еве, за три месеци не ја добив таа информација, а во една прилика меѓу другото исто така рече дека и стратегијата ќе биде доставена за една до две седници и информацијата за која ќе расправа Собранието.

Сметам дека целата расправа по Буџетот и другите документи кои што се во таканаречениот пакет на нови економски мерки укажува дека овој пакет нема доволно развојна функција. Министерот укажа дека развојната функција ја гледа на Буџетот и другите документи, меѓу кои е и оваа одлука, пред се бидејќи се издвојуваат средства за фондот за патишта и фондот за неразвиени подрачја. Само по себе, тоа не е ништо лошо, меѓутоа, доколку немаме предвидено една стратегија како да се стимулира извозот, а тоа беше и на вчерашната и на претходните расправи, мислам дека развојна стратегија на сите овие мерки не можеме да очекуваме. Беше одговорено

IX/2.-

дека поголем број од земјите ги укинуваат субвенциите за земјоделството и стимулациите за извоз. Јас само би се надоврзал дека напротив најголем дел од земјите членки на Европската Унија ги имаат тие субвенции за развој и поттикнување на земјоделството, а ние знаеме дека во РМ еден од најбрзите извори на девизен приход е токму земјоделството и земјоделското производство. Исто така, голем број од развиените земји имаат стимулации за поттикнување на извозот. Мислам дека она што го кажа министерот, со тоа би се напуштила концепцијата на земјите кои имаат модерно пазарно општество, воопшто не држи. Сите ние знаеме дека голем број развиени земји како што е Јапонија и некои други, кои доживеаа голема експанзија на извозот, токму преку овој стимуланс на извозот. За жал, во сите овие документи сосема ги напуштивме извозните стимулации и со тоа навистина тешко можеме да очекуваме некои поголем развој без зголемување на извозот. Сите сме свесни дека Македонија претставува еден мал пазар и опстанок на целото индустриско производство е само преку извозот.

Мислам дека крајно време е Владата да преземе мерки за поттикнување на овој извоз, а исто така, би сакал да нагласам дека таа стратегија за која што толку време слушаме, се најавуваат некои банки, некои нови форми на поттикнување на извозот, меѓутоа, тоа останува само празно ветување, барем за последните неколку месеци.

Оттаму, сакам да укажам дека е неопходно, како што кажа и г-динот Пецов, да се расправа за таа стратегија, ние да ја добиеме, бидејќи ова не е прв пат ние како пратеници да не добиваме некои документи. Беше најавена стратегија за побрз пристап на Македонија кон Европската Унија. Таа беше најавена во јули и беше најавено дека ќе расправа Парламентот

во септември, меѓутоа, ниту таа стратегија не ја добивме. Сакам да кажам дека не е прв пат да се највува нешто од Владата, а пратениците тоа да не го добијат.

Оттаму, го поддржувам г-динот Пецов кој рече дека за волку важно прашање како што е извозот ова Собрание треба до крај да расправа и на секоја седница, се додека не го добие она што треба да го добие, односно, информацијата за мерките кои Владата намерава да ги преземе за поттикнување на извозот, бидејќи кажа веќе дека стимулациите се напуштени и за таа стратегија - еве ќе повторам уште еднаш, потпретседателот на Владата г-динот Бузлески неколку пати ја најави дека на секоја наредна седница ќе биде ставена на дневен ред, меѓутоа, досега нема ни трага го неа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Никола Г.Поповски.

НИКОЛА Г. ПОПОВСКИ:

Почитувани пратеници и министри, јас имам еден релативно или радикално различен приод од ова што конкретно господата Шапуриќ и Пецов го промовираа од говорницата. Накратко сакам да кажам во. што се состои тој пристап.

Мислам дека Парламентот би направил голема грешка кога би тргнал по препораките кои се дадоа тука, не од суштинска причина дека платниот биланс или увозот и извозот не се суштински за РМ. Меѓутоа, мислам дека би направил сериозна грешка во чекори кога би, се вовлекол , како што е со оваа одлука вовлечен, во расправа која апсолутно мислам дека не е во духот на Парламентарните надлежности.Оваа одлука Парламентот ја носи веќе четири години, зборувам од поновиот период врз основа на Законот за

IX/4.-

девизно работење кој го донесовме и тој фамозен член 14 кој го обврзува Парламентот и Владата да предложи на Парламентот одлука за девизната политика и одлука за проекција на платниот биланс и Парламентот да ја донесе. Апсолутно сметам дека треба веднаш - мислам дека тоа го кажав и пред две години, меѓутоа, нема еден одзив во Владата, повторно апелирам - после Нова Година Владата веднаш да поднесе закон за измени и дополнувак»е на Законот за девизно работење, каде што овој член 14 нема Парламентот да биде обврзан да ја донесува оваа одлука, туку Владата да ја донесе таа одлука. Затоа што политиката, девизната политика и политика на платниот биланс се делови на макроекономската политика, кои мислам дека не треба Парламентот да ги донесува. Тоа се одлуки кои апсолутно треба во рамките на макроекономската политика на Владата да бидат донесени од страна на Владата и спроведувани, се разбира. Затоа што ако ја прочитате оваа одлука што се таа предвидува во своите шест точки со многу ставови во рамките на секоја точка, апсолутно ќе видиме дека тоа се надлежности на Владата во тој домен и дека ние ниту треба, ниту можеме да бидеме вовлечени во процедура да донесуваме одлуки за економската политика која според мене е исклучиво надлежност на извршната власт. Затоа, сметам дека треба да ги надминеме овие проблеми кои се јавуваат во Парламентот со одлуки кои по мое длабоко убедување, без да бидам погрешно сватен, се по инерција, накаков рецидив од порано заостанат според Законот за девизно работење, кои ние сме ги превиделе во тој закон и сега секоја година ни отвораат расправа која не е во наша надлежност, ниту би требало да биде во наша надлежност. Затоа каква девизна политика ќе води Македонија и каков платен биланс предвидува, тоа мислам дека треба Владата да си го уредува. Затоа сметам дека би било најсоодветно, а се разбира, поддршката за таквата политика на

IX/5.-

Владата доаѓа од страна на Парламентот во процедура на избор на Владата или во процедура на интерпелација на Владата, кога тие проблеми треба да се отворат дали е соодветна или не е соодветна таа политика. Меѓутоа, да ги отвораме секоја година како одлуки на Парламентот мислам дека е несоодветно на системот кој го градиме.

Затоа, предлагам оваа одлука да се усвои и да биде последната; одлука која Парламентот ја донесува како одлука за девизна политика и проекција на платниот биланс и веднаш во јануари - февруари да ни се поднесе едно техничко изменуваше на Законот за девизно работење во член 14, каде што наместо Собранието ќе пишува дека Владата ја донесува одлуката, ќе се објави во "Службен весник" заради информирање на оние кои се засегнати од ваквата економска политика на Владата во наредната година, за да имаат можност да се прилагодуваат во своето стопанисување и со тоа да се растовариме од нешто што по мое убедување не припаѓа овде.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Се разбира, за тоа можеме да разговараме ако го измениме Законот, добро рече г-динот Поповски. Инаку сега тоа е во наша надлежноат.

Има збор г-дин Пецов, реплика.

МИРКО ПЕЦОВ:

Заради јавноста да не настане забуна, да кажам дека сосема исто мислиме со г-динот Поповски, само јас тоа го зборував директно по материјалот и тој е на седница на Собранието, а тоа другото е по друга процедура и мислам дека сосема немаме никакви разлики, само требаше тој да се обрати директно на Владата, а не на нас бидејќи ние зборува за реализација на некој проект.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор?

Има збор г-динот Стојановски.

ТОМИСЛАВ СТОЈАНОВСКИ:

Почитуван претседателе, почитуван министер, почитувани колеги пратеници, оваа одлука треба да го комплетира пакетот на одлуки, закони, определби за она што значи работење во идната година, особено на она што го викаме надворешно-трговско работење или девизна политика итн. Овде многу работи се предвидуваат, се проектираат, тоа е проекција, но се обезбедуваат многу и некои отстапки, ако не биде вака, добро е што биднало и онака.

На пример во точката 1 вели дека во 1998 година ќе се продолжи со политиката на спроведување на флукуирачки курс на денарот. А НБ на РМ со интервенционистичка политика на РМ ќе настојува да ја одржи стабилноста на курсот на денарот. Значи, од една страна велиме дека ќе флукуира денарот, а од друга страна НБ цврсто ќе го држи за да во следната точка 2 повторно има една контрадикторност во која велиме, всушност се вели, а бидејќи и ние ќе изгласаме, значи и ние велиме. Нас не не амнестира тоа потоа да се правдаме - зголемувањето на извозот на стоки и другиот девизен прилив ќе се остварува преку политика на стабилен курс на денарот, политика на поддршка на извозот итн. Во првата точка се зборува за курс кој што флукуира, во втората точка за курс кој што е стабилен за да понатаму велиме во точката три дека со увозот ќе се врши заштита на домашното производство, особено на земјоделското производство. Сите три точки практично кај мене внесуваат една несигурност и една контрадикторност.

IX/7.-

Овде се расправавме со денови како да го поддржиме земјоделското производство, дури како да обезбедиме извоз на она што значат за нас компаративни предности, рековме на сеуште здрава храна, подрачје незагадено, а од друга страна гледаме во суштина дека тоа не можеме ни приближно да го оствариме и се подалеку сме од она што во овие прекрасни определби би требало да биде и една ориентација.

Убаво рече некој од пратениците дека прашањето на монетарната политика треба да биде автономно право на НБ на РМ, но имаме закони кои жешкиот костен преку Владта на крајот ни го префрлаат нам како Собрание. Штом ние донесуваме одлука, што ние верифицираме, дами и господо - јас молам за малку внимание, одговорноста е на сите нас тука и никој нема да ме оправда затоа што, ќе ве молам ова внимателно да го слушнете, ние овде недела дена се расправаме за Буџет, за стимулација на извоз, за резерви кон она што значат услови на стопанисување. Нека не ми замери никој, особено од големите директори во оваа држава, вчера во Стопанската комора сите акламативно дадоа поддршка на макроекономската политика за наредната година. Па за кого ние овде тогаш разговараме и кого ние овде ги кршиме копјата, ако не за интересите на стопанството Вчера стопанството акламативно даде поддршка на експозето на премиерот во Стопанската комора на РМ. Тогаш кого застапуваме ние јас се прашувам, ако тоа стопанство вчера ги верифицира оние показатели кои премиерот ги посочи. Мислам дека треба конечно и оваа одлука да ја прифатиме, а она што се недоречени работи во однос Влада - Собрание- Народна Банка и други субјекти, мислам дека не е ниту срамно, ниту нечесно во идната година правовремено да ги легализираме, да ги посочиме да немаме ниту ваков дуализам , ниту мешање на компетенциите.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам општиот претрес.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на одлуката.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака?

Шеесет и четири пратеници гласаа за.

Дали има некој против?

Двајца пратеници се против.

Дали некој се воздржува од гласање?

Четири пратеници се воздржуваат од гласање.

Констатирам дека Собранието ја донесе одлуката за девизна политика и проекција на Платниот биланс на Републиката за 1998 година.

Во согласност со догворот што го направивме пред паузата, продолжуваме по 19-тата точка од дневниот ред.

Минуваме на точката 19 - Предлог на одлука за подготвување и одржување на предвремени избори за Собранието на РМ.

Предлогот на одлуката и извештајот на Комисијата за политички систем ви е доставен односно поделен.

Отворам општ претрес.

Молам, кој бара збор?

Има збор г-дин Коцевски.

АЦЕ КОЦЕВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани дами и господа, Пратеничката група на ЛДП користејќи го уставното и деловничкото право, уште од нешто повеќе од месец дена на Собранието на РМ се одлучи да му предложи донесување на Предлог - одлука за подготвување и одржување на предвремени избори за Собранието на РМ.

Пратеничката група на ЛДП се одлучи на ваков чекор поради сопствените оценки за продлабочувањето на општата криза во која се наоѓа земјата, поради застојот во спроведувањето на реформските процеси, зголемувањето на конфликтноста на интересите скоро во сите области од живеењето во РМ, поради паѓањето на меѓународниот углед на нашата земја, за што претрпевме големи порази, како при приемот во Европската Унија, НАТО - пактот и гласањето во Советот за безбедност на ООН, поради што сметаме дека во овој момент изборите се вистинско и оптимално решение за прекинување на кризните состојби во кои се наоѓа земјата, заради тоа што со изборите може да се придонесе во Собранието на РМ да се направи поинаков однос на силите, кој ќе гарантира прекинување на општата криза во која се наоѓа земјата и ставање на подруг импулс во спроведувањето на реформските процеси во земјата.

Бидејќи се работи за многу важна одлука која треба да ја донесе или не ова Собрание на РМ предлагаме на седницата на Собранието доколку е можно да присуствува претседателот на Владата на РМ и по можност членовите на Владата на РМ.

Поради тоа предлагаме Собранието да се одлучи на давање пауза за еден час, за да се овозможи премиерот на Владата и комплетниот состав на Владата да дојдат на седница, или доколку тоа не е возможно да се

IX/10.-

направи за еден час, евентуално седницата да се закаже за утре во 11,00 часот затоа што обично ни биле четвртоците секогаш работни денови и не гледам причина за страв дека нема да се собереме и дека нема да има кворум, затоа што сакаме на самата седница да присуствува претседателот на Владата и членовите на Владата, бидејќи оваа одлука едноставно би значела, доколку се донесе, прекинување на мандатот на пратениците во Собранието на РМ, меѓутоа, прекинување и на мандатот на Владата на РМ и од тие причини сметаме дека би било пожелно тука да присуствуваме така како што личи за вака крупни теми.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Добро, предлогот е алтернативен. Значи ли тоа да направиме прво консултација дали се во состојба премиерот и Владата да дојдат, па да продолжиме или да продолжиме утре.

Тогаш јас сакам да го предложам следното. Се плашев од варијантата за утре ви кажав од кои причини, а ако вака се договараме дека утре ќе работиме од 10,00 часот, јас предлагам да продлжиме по останатите точки што се од дневниот ред, а за оваа тема да расправаме утре во 10,00 часот.

Дали се согласуваме? (Се согласуваат)

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Точка 21 - Предлог за избор на судија на Апелациониот суд во Скопје. Предлогот и Мислењето на Комисијата за прашања на изборите и именувањата ви се доставени односно поделени.

Отворам претрес.

Молам кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и Предлогот го ставам на гласање.

Кој е за молам да крене рака? (64 пратеници)

Дали има некој против? (нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (не)

Констатирам дека Јован Јовановски е избран за судија на Апелациониот суд во Скопје.

Точка 22 - Предлог за разрешување судија поротник во Основниот суд во Кичево.

Предлогот на претседателот на Основниот суд во Кичево и мислењето на Комисијата за прашања на изборите и именувањата ви се доставени односно поделени.

Отворам претрес.

Молам кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и Предлогот го ставам на гласање.

Кој е за молам да крене рака? (63 пратеници)

Дали има некој против? (нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (не)

Констатирам дека Снежана Адамчевска е разрешена од функцијата судија поротник во Основниот суд во Кичево, по нејзино барање.

Точка 23 - Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Медицинскиот центар во Гевгелија.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам претрес.

Молам кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и Предлогот на одлуката го ставан на гласање.

Кој е за Предлогот на одлуката молам да крене рака? (64 пратеници)

Дали има некој против? (нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (нема)

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Медицинскиот центар во Гевгелија.

Точка 24 - Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Завод за здравствена заштита од Струмица.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам претрес.

Молам кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и Предлогот на одлуката го ставан на гласање.

Кој е за Предлогот на одлуката молам да крене рака?

(63 пратеници)

Дали има некој против? (нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (еден)

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Завод за здравствена заштита од Струмица.

X/3

Точка 25 - Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Медицинскиот центар во Струмица.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам претрес.

Молам кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и Предлогот на одлуката го ставан на гласање.

Кој е за Предлогот на одлуката молам да крене рака?

(60 пратеници)

Дали има некој против? (еден)

Дали некој се воздржува од гласање? (не)

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Медицинскиот центар во Струмица

Точка 26 - Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Завод за здравствена заштита - Прилеп.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам претрес.

Молам кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и Предлогот на одлуката го ставан на гласање.

Кој е за Предлогот на одлуката молам да крене рака?

(65 пратеници)

Дали има некој против? (нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (еден)

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација Завод за здравствена заштита - Прилеп-

X/4

Точка 27- Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Заводот за здравствена заштита - Штип.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам претрес.

Молам кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и Предлогот на одлуката го ставан на гласање.

Кој е за Предлогот на одлуката молам да крене рака?

(62 пратеници)

Дали има некој против? (нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (еден)

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Заводот за здравствена заштита - Штип.

Точка 28 - Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Медицинскиот центар во Штип.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам претрес.

Молам кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и Предлогот на одлуката го ставан на гласање.

Кој е за Предлогот на одлуката молам да крене рака?

(67 пратеници)

Дали има некој против? (нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (еден)

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор Медицинскиот центар во Штип.

X/5

Точка 29 - Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Здравствениот дом "Здравје" од Валандово.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам претрес.

Молам кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и Предлогот на одлуката го ставан на гласање.

Кој е за Предлогот на одлуката молам да крене рака?

(66 пратеници)

Дали има некој против? (нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (еден)

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Здравствениот дом "Здравје" од Валандово.

Точка 30 - Предлог на одлука за избор на членови на Управниот одбор на Градска аптека "7 Ноември" - Гевгелија.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам претрес.

Молам кој бара збор?

Има збор г-дин Трипуновски.

МИРКО ТРИПУНОВСКИ:

Почитуван претседателе, колеги пратеници,

Мислам дека би било добро оваа одлука за избор на членови на Управниот одбор во Градска аптека "7 Ноември" Гевгелија да ја вратиме за наредната седница или пак да оди без еден член бидејќи Васил Дојчинов го избравме во Медицински центар - Гевгелија, а сега пак во друг Управен одбор во Гевгелија, пак го бираме истиот кандидат. Не од причини дека не е

квалитетен, туку да ги растовариме работите во една општина во два управни одбора една личност.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-дин Џаферовски.

АЛИЛ ЏАФЕРОВСКИ:

Мислам дека е во право колегата Трипуновски и се прифаќа оваа интервенција. Оваа грешка е направена заради тоа што предлозите доаѓаат од Министерството за здравство преку Службата за кадровски и персонални работи на Владата и веројатно ова се пропуштило.

Се прифаќа да се сибне од дневниот ред.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Се прифаќа да се симне од дневниот ред. Благодарам.

Точка 31 - Предлог на Одлука за избор на членови на Управниот одбор на Медицинскиот центар - Тетово.

Предлогот на одлуката ви е поделен. Отворам претрес. Молам кој бара збор? Има збор г-дин Стојановски.

ТОМИСЛАВ СТОЈАНОВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги,

Предлагам и оваа точка ако може да се одложи. Комисијата за избори и именувања да се преслуша и да види можност ако може во овој Управен одбор да партиципира субјектот кој што дава најголема партиципација во здравството во РМ, а тоа е ТЕТЕКС - Тетово. Не е застапен, себе се исклучувам бидејќи јас сум професионалец тука. Од редот на вработените во ТЕТЕКС сметам дека овој управен одбор треба да

има претставник за да има влијание оној кој што најмногу внесува во тој фонд.

Предлагам да се остави за една од наредната седница.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Џаферовски.

АЛИЛ ЏАФЕРОВСКИ:

Барањето на г-динот Стојановски мислам дека е оправдано и оваа точка предлагам да се сибне од дневен ред.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Точката се симнува од дневниот ред.

Точак 32 - Предлог на одлука за давање на согласност на статутарната одлука за изменување на Стаутот на Факултетот за туризам и угостителство - Охрид.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам претрес.

Молам кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и Предлогот на одлуката го ставан на гласање.

Кој е за Предлогот на одлуката молам да крене рака? (69 пратеници)

Дали има некој против? (нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (еден)

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за давање согласност на Статутарната одлука за изменување на Стаутот на Факултетот за туризам и угостителство - Охрид.

Дури да дојде претставникот на Владата предлагам да минеме на точка 18 бидејќи станува збор за автентично толкување.

X/8

Точка 18- Барање за давање автентично толкување на членот 19 став 1 точка 4 од Законот за данокот за промет на производи и услуги "Службен весник на РМ" број 3 и 4/92, 62/92,64/92 3/93, 4/93, 80/93, 42/ 95, 4/96, 71/96, 10/97 и 28/97, поднесени од Македонската ветеринарна комора.

Барањето и Извештајот на ЗПК ви се доставени.

Отворам претрес.

Молам кој бара збор?

Има збор г-дин Андов.

СТОЈАН АНДОВ:

Г-дин претседателе, дами и господа,

Оваа точка Собранието како многу пати досега што давало, дава толкување, автентично толкување на законска норма. Тоа го прави врз основа на овластувањето од Уставот. Меѓутоа, сакам да обрнам внимание дека тоа е една од грешките во Уставот. Ваков институт во демократски земји не се познава. Таму секој го спроведува законот и го толкува, а ако има спротивно на интересите третата власт настапува и суди.

Ние не треба да останеме со ова автентично толкување и понатаму до измената на Уставот предлагам да престанеме со автентични толкувања бидејќи ни се случуваат промени и такви толкувања да некои судски одлуки ги запираме или ја пеиначуваме состојбата. Затоа мислам нека ова биде последно автентично толкување, а да престанеме да се занимаваме со таа работа. Ние ако сакаме да ги дотеруваме законите можеме со псотапка предвидена за измена и дополна на законот.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-дин Гештаковски.

АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ:

Почитуван претседател, почитувани пратеници,
Морам да кажам сум многу изненаден од ваквиот настап пред се, од ова прашање од досегашниот односно долгогодишен претседател на Собранието, кој го водеше ова Собрание и кој учествуваше во креирање на најбитните акти конститутивни на оваа држава, тоа е Уставот и другите закони.

Прво, со дадениот случај се отвара едно принципелно прашање што не е по овој повод, може по други поводи. Прво, по ова автентично толкување не е дадено автентично толкување. Има извештај дека нема потреба за автентично толкување.

Инаку, една од битната надлежност на ова Собрание во член 68 вели "Собранието на РМ ги донесува и изменува Уставот, донесува закони и дава автентични толкувања на законите".

Ако и г-динот Андов и парламентарната група и како претседател на Уставната комисија немало некаде во светот, но колку што ми е мене познато од теоријата и од праксата тоа го има во повеќе уставни, требаше во тој дел или ако смета дека од овој аспект на гледање е грешка во другите измени и дополни или иницијативи за иземна на Уставот треба по еден редослед кој добро го познава, тој добро му е познат и како претседател на Уставна комисија треба да го поткрене.

Инаку, ад хок вакво настапување мислам дека не е во ред за сите пратеници.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам, дали уште некој бара збор? (Не)

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои слендиот заклучок.

Прво, Собранието на РМ констатира дека барањето за давање автентично толкување на членот 19 став 1 точка 4 од Законот за данок на промет на производи и услуги "Службен весник на РМ" број 34/92, 62/92, 63/92, 3/93, 4/93, 80/93, 42/94, 4/96, 71/96, 10/97 и 28/97 поднесено барањето од Македонската ветеринарна комора не е оправдано и дека нема потреба од автентично толкување на овој член од причините содржани во Извештајот на ЗПК на Собранието на Република Македонија.

ТИТО ПЕТКОВСКИ: (Продолжение)

2. Овој заклучок, заедно со Извештајот на Законодавно - правната комисија на Собранието на РМ, да се достави до Македонската ветеринарна комора.

Кој е за, молам да крене рака? (62 пратеника)

Дали има некој против? (нема)

Дали има воздржани? (1 пратеник)

Констатирам дека Собранието го усвои предложениот заклучок.

Минуваме на точката 20 - Предлог за разрешување на судија на Врховниот суд на Република Македонија.

По ова е предвидено да има претставник на Републичкиот судски совет.

Ако се согласуваме да расправаме по точката?(Се согласуваме)

Предлогот Ви е доставен.

Отворам претрес.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот го ставам на гласање.

Кој е за предлогот, молам да крене рака? (67 пратеници)

Дали има некој против? (Нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (Никој)

Констатирам дека Васил Петковски е разрешен од функцијата судија на Врховниот суд на Република Македонија поради исполнување на услови за старосна пензија.

Минуваме на точката 10 - Предлог на закон за водите.

Предлогот на законот и извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени односно поделени.

Отворам општ претрес.

Молам, кој бара збор?

Има збор Киро Докузовски, министер за земјоделие, шумарство и водостопанство.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Прво, благодарам што еве дојде на дневен ред и овој закон, навистина значаен бидејќи до Нова година беше обврска да биде донесен.

Во интерес на времето јас не се определувам да го излагам тоа што мислев да го искажам околу овој закон, но само накусо ќе изнесам некои елементи од законот.

Прво, овие три месеци како се расправаше во Собранието, во Извештајот пишуваме дека се прифатени поголем дел од Вашите забелешки, добар дел од нив, клучни, се оставени отворени односно не ги прифативме.

Амандманите што доаѓаат деновиве и денеска што ги добивме, три се централни прашања.

Првото прашање е да не се плаќа сувиот надоместок, како што беше и доминантно прашање минатата седница на Собранието когат-ое расправаше предлогот на законот. Ние, за разлика од претходниот текст на Законот во овој предлог на закон се определивме процентот од 25% што беше определен порано да го намалиме на 20% бидејќи сметаме дека тоа е минималното ниво што може да се поднесе ако се во прашање трошоците за одржување на објекти.

Знаете, Македонија има околу 70 мали брани, 18 големи брани и над 600 милијарди кубници вода што се акумулира. Исто така околу 1000 километри водоводни канали и главна каналска мрежа. Ако изостане овој

надоместок за плаќање, тогаш се поставува прашањето кој ќе ги одржува овие објекти што имаат општа функција во државата.

Второто прашање околу што исто така беше дискутирано и нормално во забелешките доминираше тоа е прашањето да не се плаќа надоместок за наводнување на површините. Да потсетам дека површини што се наводнуваат во Македонија се локализирани главно на терените: Струмица, Битола, Струга, Скопско и Полог. Освен Полог секаде овие површини се добиени со мелиорација. Дали тоа било со ударни акции или со капитал на државата, се направени и добиени најплодни површини во Македонија.

Ако се прифати тезата да не се плаќа воден надоместок односно надоместок за одводнување на овие површини, тогаш се поставува прашањето што ќе стане со тие површини. Тогаш, а овие површини изнесуваат 78 илјади хектари повторно ќе станат мучуришна и повторно на нив ќе одгледуваме највулгарно кажано, диви птици, биволици, трска и слично. Сигурно дека од тоа не се живее.

Ако се прифати тезата и предлогот што се заговара во амандман те дека тоа треба да го платат сите во Македонија сигурно не треба да платат, ниту е коректно да се бара да платат сите, бидејќи во. Крива Паланка, Овчеполието, Македонски Брод и другите во Македонија овие површини би сакале да ги имаат но ги немаат. Некоректно е да бараме да имаме убави површини со најубава класа на земјиште а тоа да го плаќа некој друг. Од овие причини и овој амандман сметаме дека не треба да се поддржи. А тоа не е еден повеќе се, но јас ги групирам во две групи на поставени прашања по кои се водеше и расправата.

Никој од предлагачите ан амандманите не зборува во полза на овие претпријатија. Сфаќам дека е време на политички маркетинг на секоја тема земјоделието е централно прашање. Јас би сакал да сум тој како министер

на земјоделците, да зборувам како нивни министер. Меѓутоа, мојата позиција е министер сум на ресор кој покрива и шумарство и водостопанство и други дејности. Ваквите маркетинзи во десетите почетокот на десетите години знаете што ни донесоа, да не се плаќа воден надоместок, да имаме скршени системи и сега да се задолжуваме со кредити кон странство тие системи да ги реновираме. Ако вака продолжи и остане вакво сфаќање во државата и особено ако се повтори таа грешка сега, ние навистина би ги уништиле овие богатства што се стварани во минатото.

Да сватиме дека Македонија има 4600 километри каналска мрежа. Оваа каналска мрежа ја одржуваат 28 претпријатија во кои работат 2600 работници. Ние, секогаш ги забораваме и мислиме дека е тоа некоја друга категорија и друга структура. Ние не правиме агро-претпријатие на Македонија и ги собираме загубарите внатре. Напротив, го правиме за да ставиме поголем ред, поголема дисциплина.

Ваквата политика ако ја прифатиме, денеска ја поддржиме, тогаш значи дека овие 80% ненаплатен воден надоместок да остане трајна политика ако и овие 26 претпријатија 20 имаат покажано загуба, 4 се во стечај. Само шест има покажано загуба што изнесува се на се 680 илјади денари. Тоа е загрижувачки податок што го спомнувам и од тие причини се обраќам до Парламентот при гласањето за амандманите. што ќе бидат поднесувани, да укажам да имате предвид дека и оваа структура на претпријатија што обавуваат јавни функции, ги спречуваат поплавите во државата, одржуваат; големи и големи објекти, буици и порои, регулирањето на тие, треба да го поддржиме и да водиме сметка кога гласаме и за овие елементи.

Еве, само толку, благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господинот Звонко Каров.

ЗВОНКО КАРОВ:

Почитуван господине претседателе, почитуван министре, дами и господа пратеници,

Очекувам дека денеска ќе го донесеме законот за води, закон што регулира многу важна област и потреба што се чувствува поодамна.

Решенијата на овој закон отвараат можност во водостопанската дејност и оваа дејност да се прилагоди, пред сè се прилагоди кон новонастанатите промени во општествено - економскиот живот. Покрај правната стабилност во оваа област претпоставувам дека истовремено ќе обезбедим стабилност на субјектите кои стопанисуваат со водостопанските капацитети и мислам дека ќе се оди кон постигнување на едно ниво што нема да значи само одржување на водостопанските капацитети, туку и постигнување на едно ниво што ќе одговара на потребите и предизвиците на новото време.

Ако ги земеме предвид моменталните состојби во оваа област, мислам дека водостопанската дејност заслужува и поголема грижа, поголемо внимание и воопшто создавање на сите претпоставки, вклучувајќи ги и материјалните, како би можела водостопанската дејност, воопшто, во правата смисла на зборот да биде дејност од општ и јавен интерес.

Почитувани дами и господа пратеници,

Дозволете ми во оваа крајна фаза од донесувањето на овој закон да ги искажам очекувањата и тоа по одделни делови каде што мислам дека во тие подрачја мора да се остварат. Можеби не се толку атрактивни за расправа, но во оваа прилика би сакал да ги кажам. Тоа е:

XI /6.-

- Синхронизација помеѓу министерствата во пропишување и определување, а пред се создавање услови за одржување на заштитните зони што во крајна линија треба да обезбедат квалитетна вода за водоснабдување на населението со вода и водоснабдување за производство и преработка на прехранбени производи. Кон оваа сериозна обврска согласно законските решенија, ќе треба многу сериозно да пристапат и единиците на локалната самоуправа како и јавните комунални претпријатија.

- Втората работа што како очекување мислам дека го нуди и дава можност во една поголема мерка да се оствари, тоа е зачувување и подобрување на квалитетот на водите. И тоа, заштита со спречување во водите да се внесуваат штетни материи, кои, при определени количества и концентрации го загрозуваат животот и здравјето на луѓето, животните и растенијата.

Секако овде, вклучувајќи ги сите правни и физички лица кои ќе испуштаат отпадни води околу неопходноста од градба на постројки и објекти за прочистување на загадените води.

- Како и потребата, како трето, за пропишување на минимум стандарди или прописи за минимални потребни работи и мерки за техничко набљудување на браните во РМ.

Секако во оваа прилика бидејќи во претходните фази беше спомнато не би сакал да се задржувам на она што значи значење за воведување на концесии во водостопанската дејност, како и потребата, можеби во еден понатамошен рок, а значењето на здруженијата на водокорисниците во, како шанса со дел од системите и ги одржуваат, вршат доградба, а кои би биле пред се во функција на системот.

XI/7 . -

- И, четврто, она што предизвикува секогаш посебно внимание, а предизвикува и поширока расправа, а не ретко има од тоа прашање и различни пристапи, прашањето што не ретко дава можност да се пристапи кон сопствена или друг маркетиншки настап во тој дел. Тоа е материјалната основа за вршење на водостопанската дејност.

Мислам дека водостопанската дејност, по прашањето на материјалното обезбедување, не би требало само да ја сведиме во тесни рамки на водостопански објекти и постројки што обезбедуваат и доведуваат вода за наводнување или одводнување, значи водостопанската дејност да не ја сведиме на тој тесен круг на објекти и постројки. Напротив, во овој дел никако не треба да ги потецениме и како функција и како потреба и се она што значи обезбедување, заштита од штетно дејство на водите, уредување на пороите одбрана од поплави, заштита на коритата и бреговите на водотеците и; езерата и заштита на режимот на водите во права смисла на зборот, преку вадење на песок, чакал и камен, не како профитабилна дејност, туку како висока потреба.

На крајот, да не ја заборавиме и потребата од изработка на проектната документација и студијата во врска со подобрување на квалитетот и режимот на водите. Затоа, ако неможе да се постигне по повод прашањето на материјалното обезбедување на вршењето на водостопанската дејност, повисок степен на согласност, посебно реков во материјалното обезбедување и надоместување на она што значи надоместок за инсталиран водостопански капацитет, а понатаму и испорака на потребната количина вода, мислам дека, а сосема сум сигурен и убеден во тоа дека сите треба да бидеме согласни по некои евидентни показатели.

Прво, мислам дека треба да постигнеме согласност ако констатираме дека водостопанските објекти и постројки, сега, во овој дел, поточно зборувам за хидромелиоративните системи, мораме да констатираме дека

се незаменливи, како и многу пати досега по важност за земјоделското производство. Тоа е прва констатација.

Ако е тоа така и ако констатираме дека потребите од вода се далеку од тоа што значи зафаќање што денеска го имаме со системите за наводнување, а земајќи предвид некои показатели што или сме ги сретнале или сме ги прочитале и тн, оние сознанија што сега ние ги имаме, ако земеме предвид дека од некаде близу 370-380 илјади хектари погодни обработливи површини за наводнување имаме една третина што во моментот имаме акумулација што може да наводнува. Значи, некаде 130 илјади хектари, со што тоа го правиме со недоизградена детална каналска мрежа. Тоа значи една третина од можноста да се наводнува од тоа што го сметаме како погодно за наводнување. И, ако станува збор за системи што се оштетени и која намена сигурно, полека но сигурно ја губи основната функција да служи на крајниот корисник, што значи губи секаква функција, мислам дека овие показатели за кои постои висок степен на согласност треба да ги земеме предвид при амандманската расправа околу тоа:

Прво, што значи материјално обезбедување воопшто за водостопанската дејност и, ако сакате

Второ, што значи потребен надомест и потреба на самите системи за наводнување и одводнување.

Тоа, на крајот на краиштата треба да овозможи и би рекол повторно:

Прво, правна стабилност на водостопанските претпријатија;

Второ, а мислам дека и таа е потребна, економска стабилност на претпријатијата.

XI /9.-

Решенијата овозможуваат и едно реструктурирање организационо на постојните водостопански претпријатија. Значи се нуди и таа можност Законските решенија овозможуваат и од нивна страна обврска за еден посериозен и рационален пристап во рационално трошење на средствата по основ на надоместокот, затоа што сакале или не и јавните водостопански претпријатија ќе бидат и во обврска со самата функција на системите понатаму да ги одржуваат и ги даваат на користење со надоместокот што ќе го приберат.

ЗВОНКО КАРОВ: (Продолжение)

А во исто време би биле во функција не само во одржувањето, туку и постигнување на едно ниво кое што бизначело поквалитетна услуга за водо корисникот. На крајот, се разбира, секогаш проблематично обврската и за двата субјекти од областа на водоснабдувањето, посебно наводнувањето на обработливите површини, навременото пријавување на потребите за вода од страна на водокорисникот, обврска која што не треба да се занемари и по намена и по култура, меѓутоа обврска е и на дистрибуција и на потребите, се разбира, спрема расположивите количества на вода, го повторувам тоа расположливиот потенцијал на вода фактор кој што ваква расправа мислам дека не треба да се занемари, а уште повеќе да се заборави. Ке повторам, решенијата на овој законодат во правец и интерес на државата, во интерес на водостопанските претпријатија, а пред се во интерес на земјоделците водокорисници.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

За збор се јави г-дин Илија Каров.

ИЛИЈА КАРОВ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници и министер на Владата. Законот за води е еден од многу значајните закони за земјоделството. Со неговото донесување се очекува уредување на многу значајните прашања од областа на наводнувањето и одноводнувањето. Потоа, заштита од штетни дејства на водите, заштита и подобрување на режимот на водите заштита и одбрана од поплави, заштита од ерозија и заштита на водите од загадување. Без дилема би рекол дека предложениот текст на законот за води е солидно и стручно изготвен. Но, сепак на некој членови од

XI/2.-

овој закон имам неколку забелешки. Термалните и минералните води да бидат опфатени со овој закон за води. Ова го предлагам од причини што одредбите на овој закон се однесуваат и на изворските води, проточните води, стоечките води, зафатените атмосферски води, водите за пиење, отпадните води и подземните води. Бидејќи подземните води ги опфаќа овој закон, а термалните и минералните води спаѓаат во подземните води, па оттаму мислам дека произлегува еден логичен заклучок, термалните и минералните води да бидат третирани со овој закон. Ќе изнесам уште една причина за пофрфаќање на мојот предлог и тоа, после употребата, особено на термалните води, тие се испуштаат во природните водотеци односно во реките и понатаму се стопанисува согласно одредбите со овој закон односно со законот за води. Со водите, водотеците и езерата, подземните води, како и термалните води и минералните води, како добра од општ интерес за Република Македонија, ќе мора да стопанисува јавното стопанско претпријатие што треба да биде основано со овој закон. А не како досега со термалните води во Македонија стопанисуваа повеќе претпријатија, некаде земјоделски комбинати, а некаде јавни комунални претпријатија. Секако, како што е тоа случај со Кочани, каде јас и на минатат седница кога беа пратеничките прашања го изнесов токму проблемот со користењето на термалните води. Ако сите подземни води спаѓаат и се предмет на овој закон, мислам дека логично е да и термалните води припаднат и да бидат предмет и обработувани со овој закон, за да не ни се случув а она што досега го имаме околу цената на наплатата на искористената термална вода, бидејќи реков и минатиот пат дека особено таму каде што се стопанисува со термалните води од страна на јавните водостопански претпријатија односно на комуналните водостопански претпријатија, тие не знаат колкава цена да наплатат од комбинатите и од

XI/3.-

задругите. Токму како резултат на едни енормно високо давачки по однос на искористена термална вода, овие субјекти што ја користат оваа термална вода задругите и комбинатите веќе повеќе од 30 до 40% од производството исклучиво е наменето за плаќаше на обврските за оваа термална вода, што значи за понатамошен развој на овие оранжерији во Република Македонијане станува збор. Од сите овие причини мислма дека термалните води треба да бидат опфатени со овој закон, а не како досега да останат 3,4 субјекти во Република Македонија да стопанисуваат со овие термални води.

Особено, сакам да го истакнам значењето на заштитата на водите од загадување. Нема да претерам ако кажам дека неостана река во Република Македонија која не е изложена на загадување. Односно не остана река во која не се испушта опасни и штетни материи кои во голема мера го загрозуваат животот и здравјето на луѓето, рибите, животните и растенијата. Многу наши реки беа со чиста вода и богат растителен и животински свет. А денес тие реки се мртви, исполнети со ѓубре со многу штетни материи, кои ги менуваат физичките, хемиските, биолошките и бактериолошките својства до степен што ја ограничува или оневозможува употребата и користењето на водата. Како пример ќе ја наведам Кочанската река која влегува во Кочани со многу бистра и чиста вода. Поминува низ градот Кочани и излегува загадена до таа мера што во неа нема растителен и животински свет и со право може да се каже дека Кочанската река е мртва река, особено на делот од Кочани на селата Горни и Долни Подлог и оној дел што поминува покрај оранжериите на ЗИК Кочанско Поле од Кочани и на Земјоделската задруга "Можа Пијаде". Така загадената вода во Кочанската река, покрај тоа што ги уништи животните во неа, претставува сериозна опасност по здравјето за луѓето што живејат во непосредна

XI/4.-

близина на реката, како и за оние што ја користат водата за наводнување на земјоделските растенија.

Понатаму, би сакал да ја искажам мојата забелешка и на Фондот за води. Фондот за води има својство на правно лице со директор и управен одбор од што произлегува и логичен заклучок дека Фондот за води како правно лице е подобро сам да си ги врши сите финансиски, стручни, административни и други утврдени со овој закон, како и работите предвидени со статутот на фондот, а не сите овие работи да ги преземе и врши Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Јас не би се согласил, ниту пак ќе се согласи пратеничката група на ЛДП со алинеја 5 од членот 132 каде што е предвидено дополнително финансиско оптоварување на граѓаните во нашата Република. да појаснам, за што, всушност станува збор? Сите корисници на вода меѓу кои и граѓаните и досега си плаќаа надоместок за потрошената вода во домаќинството. сега со овој закон дополнително граѓаните ќе плаќаат надоместок за потрошената вода за пиење уште по 0,20% од платата што ја примаат вработение во државните органи и јавните служби, како и лица што се занимаваат со слободни занимаша, лекари, стоматолози, адвокати, новинари, директори односно стечајни директори и други. Ќе плаќаат, исто така по 0,20% на основицата во која ја плаќаат персонален данок. Уште понелогично и сосема неправедно се бара со членот 132, алинеја 5 да плаќаат и домаќинствата за секој употребен метар кубен вода дури по еден процент од утврдената цена на водата.

Почитувани пратеници, донекаде можам да разберам вработените во државните органи и јавните служби, покрај плаќањето на надоместокот за потрошената вода во домаќинствата, да плаќаат и по еден надоместок од

XI/5.-

плата, но никако не можам да се согласам да се плаќа и по трет пат по еден процент од утврдената цена на водата. Неправедно е дополнително зафаќање од домаќинствата и од причини што во голем број домаќинства нема вработено лица, се издржаваат од социјална помош, или пак голем број се стечајни работници или пак социјално незгрижени. Сега ако се прифати овој член од законот за водимислам дека директно ќе се влијае врз зголемувањето на трошоците на живот на граѓаните во Република Македонија. Особено, не може да се прифати за граѓаните што немаат обезбедено односно изградено водоснабдителен систем со вода за пиеше да плаќаат надомест за вода од својот личен доход. Мислам дека навистина, е нелогично голем број на села, токму и јас од каде што сум избран, од општината Кочани, сеуште има села каде што нема водоснабдителен систем. Сега, замислете тие луѓе не трошат, не инвестирала државата, ниту тие во водовод и канализација и сега наеднаш со една крајна неправичност од тие луѓе треба да бараме да издвојат дури по еден процент од својот личен доход на име надоместок за комунална вода. Тоа не е во ред. Од сите изнесени причини се укажува на Владата да ја брише алинеја 5 и членот 132. За сметка на бришењето на алинеја 5 од член 132 предлагам Владата да прифати дополнување на членот 132 нов став со кој ќе бидат опфатени и нови корисници на вода неспомнати во овој закон. Тоа се правните лица, кои што се занимаваат со сепарирање односно миење на песок. Така на пример градежните претпријатија преку своите сепарации изградени во непосредна близина на реките троша поголеми количини на вода, дури истата ја загадуваат и така загадена ја испуштаат во реките, а сепак со овој закон не е предвидено плаќање надоместок за потрошена или искористена вода во оваа категорија потрошувачи на вода. Мислам дека и тука е една голема неправичност, ако се знае дека во Република

XI/6.-

Македонија колку има сепарации на досегашните водостопански претпријатија и колку сепарации за миене напесок има изградено од страна на градежните претпријатија, што навистина тие се големи потрошувачи на вода. Згора на тоа водата и ја загадуваат и тие сега не се влезени во овој закон како потрошувачи на вода да плаќаат свој надоместок за потрошена или искористена вода, а од друга страна, што е и голема објективност тие луѓе да создаваат профит со овој песок од продажбата на песокот, а сепак не се опфатени како потрошачи на вода. Мислам дека ова укажуваше Владата треба да го има предвид, во амандманската расправа да усвои амандман каде што е предвидено каде што се укажува на оваа категорија нови потрошувачи на вода, да бидат опфатени со овој закон, а граѓаните односно домаќинствата да бидат ослободени.

На крајот би сакал да кажам дека пратеничката група на ЛДП нема да го прифати членот 141, став 1 алинеја 1. Имено, за што станува збор? Во членот 141 се предвидува цената за наводнување да се состои од два дела и тоа: стален дел или таканречен сув воден надоместок, кој ќе изнесува 20% од просечната цена за наводнување во хидро - меријалитивниот систем и кој наводно ќе служи за покривање на дел од трошоците кои не се зависни од испорачаната количина на вода.

Пратеничката група на ЛДП го поддржува предлогот земјоделците да плаќаат воден надоместок само за испорачката на вода односно аз променливиот дел. Додека пак ако се одлучи земјоделците да плаќаат сув воден надоместок, во тој случај значително ќе се зголемат трошоците за производство, особено кај оние површини што не ќе може да се наводнуваат, а сепак ќе плаќаат воден надоместок. Од таквите не наводнувани

XI/7.-

површини земјоделците ќе добиваат пониски приноси , а сепак ќе вложат значително повеќе пари како трошоци во земјоделското производство. Затоа предлагам, земјоделците да не плаќаат сув воден надоместок, туку да плаќаат само за наводнуваните површини.

ЏЕЛАДИН МУРАТИ:

Има збор г-динот Никола Г Поповски.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Почитуван потпретседател, почитуван министре, почитувани пратеници, водата и водостопанството за развојот на Република Македонија имаогромно значење. Таа е лимитирачки фактор за целокупниот развој и тоа вода за пиење во урбани средини, земјоделство, производство на електрична енергија, индустрија, туризам и друго. Од ова произлегува дека овој закон заслужув апосебно внимание исодержина, кој ќе овозможи решавање на сегашните проблеми. Законот за води ќе обезбеди услови за изградба на водостопанска основа на Македонија со која ќе се решат одредени дилеми и ќе овозможи да има влез во решавањето на проблемите односно во кој правец да се решаваат.

Прво, општи одредби. Да се обрне посебно внимание на меѓу државните води, води што преставуваат државни граници или пресечуваат државни граници.

Второ, решимот на води. Во делот на границите за заштита на заштитните зони, заштитните мерки и други услуги на 74-та седница која се одржа на 5.09.1997 година кога беше на дневен ред Законот за комунални дејности изнесов што значи изворот Рашче за Град Скопје. Заштитната зона за водите Рашче треба да функционираат беспрекорно како не би дошло до

XI/8.-

загадување на водите и хаварија. Единствен алтернативен извор за водоснабдување на Скопје и општините околу Скопје, покрај изворот Рашче е самоизградбата на хидросистемот Кадина Река, а тука се и Патишка Река и Адинци. Загадувањето на изворот Рашче од пред неколку години од 1994 година јули кога беше доведено во прашање исправноста на водата за пиење, време е да се размислува со градба на алтернативно доснабдување на Скопје, што по правило го поседуваат сите поголеми градови. Водите на Кадина Река се едни од најчистите води во Македонија а можеби и најчисти. Затоа, заслужува полн респект за пиење, наводнување, производство на електрична енергија, риболов, туризам и друго. Делот за заштита од штетни дејства на водите, заштита и одбрана од поплави добро е разработен. Одржувањето на објектите посебно во мелијоративните системи каде вложениот капитал се претпоставува од неколку милијарди долари е на најниско ниво, за разлика од објектите со кои управува Електростопанство, брани тунели, канали и други објекти, кои се во добра состојба. Познато е во Македонија долги години нема значајно вложување во системите за наводнување. Тие се изградени од понеодамна, освен Стрежево што е во поново време. Времето го направи своето, објектите застарени, рунирани и потребата од нивно обновување и реконструкција е неопходна. Посебно треба да се обрне големо внимание на одржувањето на браните, каде огромна корист од акумулираната вода може да значи и фатална катастрофа ако дојде до евентуално рушење, кое најчесто се случува од несоодветно одржување. Одобрените средства од светската банка во висина од 32 милиони американски долари за обнова на системи за наводнување се повеќе од неопходни и јас ја сметам за најисплатлива инвестиција во овој момент односно за 1998 година.

XI/9.-

Поглавјето и членовите кои се однесуваат за делот брани и акумулации е добро и детално разработен. Следење на наносот во акумулациите, техничко набљудување на браните, оскултација, систем за известување и тревожење во случај на опасност за рушење или преливање на браните, елаборат за евентуално ненадејно рушење и преливање и друго.

Организацијата за набљудување на браните и акумулациите треба да биде таква, на јавен начин да бидат поставени задачите, надлежностите, правата и должностите на сите заинтересирани. Проектантот, изведувачот, инвеститорот и државните институции. Систематското набљудување на браните и акумулациите се неопходни од гледиште на безбедноста на населението и објектите. Новина во овој закон е Фондот за води концесиите за користење на водите. Бидејќи последниве години се изработени голем дел на инвестиционо-техничка документација и за изградба на хидротехнички објекти, концесиите доаѓаат во прав момент за отпочнување со градба. Познато е дека Македонија не е богата со вода, а и тие што ги имаме се наискористени повеќе од 20%. Кризата за вода за пиење е веќе присутна и во Македонија. Затоа, водата за пиење заслужува големо внимание. Во целина Предлогот на закон за води еден од најдобрите закони кои го носи Владата на Република Македонија по својот квалитет. Му давам целосна поддршка на Предлогот на законот за води.

ЏЕЛАДИН МУРАТИ:

Има збор г-дин Шаќири.

ХИСНИ ШАЌИРИ:

ХИСНИ ШАКИРИ: (Продолжение)

Кога се во прашање земјоделците ние скоро на секоја седница по малку се занимаваме со проблемите од земјоделието, меѓутоа, сега ние приликата нешто да им помогнеме стварно на земјоделците.

Знаеме дека режимот на водите кај нас досега беше регулиран со стариот закон, кој закон сите не знаеме како го прцизирал овој проблем. Дури имаше и манипулирање со претпријатијата кои стопанисуваат со водата и водокорисниците. Стариот закон даваше барем такви прилики, барем, да се изманипулираат водокорисниците. Меѓутоа, мене ме интересира една работа особено која ја слушнав од излагањето на министерот за некои работи дека многу претпријатија што стопанисуваат со водите се во загуба, во стечај и др. Јас никако неможам да ја прифатам оваа констатација како точна бидејќи неznam од каде доаѓаат такви мислења и тврдења, јавните претпријатија што стопанисуваат со вода да имаат загуба.

Мојата констатација, или моето мислење ќе го образложам со примерот на хидромелиоративниот систем "Липково".

Моментално од двете акумулации во машината што го опфаќа овој хидромелиоративен систем е околу 6.400 ха. Од овие површини на обработливо земјиште кое е под систем јас со некои цифри со кои располагавам секоја година од страна на водокорисниците односно земјоделците се собираат пари во касата на претпријатието за стопанисување со вода во Куманово околу 2 милиони германски макри. Готови пари, трошоците неверувам дека се повеќе 20% од сумата што ја изнесова пред вас. Сега, како може овие претпријатија да имаат загуба, или слушнав и шумарството, претпријатијата кои стопанисуваат со шумите дека

и тие имаат загуби. Ви конкретниот случај не знам што може да направиме уште и со која цена по хектар да ги оптоваруваме земјоделците за да надминат проблемите кои се присутни, според излагањето на министерот дека има проблеми во оваа гранка на стопанството.

Јас господа имајќи го во предвид фактот дека првиот систем односно првата акумулација "Липково" функционира во нашиот крај од 1958 година. Од 1958 година наваму ништо не се инвестирало за одржуваше на канали и тн. Ништо не се инвестирало, а од 1958 година до денес се платил првиот дел. Исто така и со втората акумулација, која е многу поголема по обем, и таа акумулација функционира од 1970 година, значи околу 27 години и овој систем за наводнување не се инвестира. Каналската мрежа од првата акумулација од 1958 година не се сменила ништо. Никој ништо не пипнал. Сега секој обврзник нормално ги плаќа тие доприноси на јавното претпријатие за води во Куманово. Од тука јас гледам дека и понатаму по се изгледа некој сака со положбата, со лошата положба на земјоделците да направинешто уште полошо. Треба да водиме сметка дека нашите земјоделците се наоѓаат во колапс нгк има проблеми и доколку инсистираме со овој закон и со првиот член, член 141 да ги задолжием водокорисниците како што беше децидно дефинирано по стариот закон за овој проблем тогаш ќе направиме една голема грешка. Тогаш не можеме да кажеме со ниеден збор дека сме заинтересирани да им помогнеме на земјоделците.

Господо, јас доаѓам од една средина каде навистина овие проблеми се многу нерешени и бараат решение. Решение се очекува со новиот закон,

меѓутоа, јас не гледам никакво позитивно решение за земјоделците. За тоа имаме поднесено амандман на членот 141, за кој сметам дека треба да се прифати. Образложението е дека ние треба да обезбедиме средства за одржување на каналската мрежа и тн., мислам дека тоа алиби нема основа пред Пасрламентот да се каже, бидејќи досега тој дел, тие средства не се користени. Има оста други средства, други паи со кои може да се одржуваат и каналите и браните што се изградени и тн. Има пари. Јас реков дека од 6.400 ха. што се под систем на наводнување се собираат околу 2 милиона германски марки. Каде се тие пари? Ако направиме една пресметка, за 10 години по 2 милиони марки испаѓа буџетот на целата држава. Ме зачудува фактот кога министерот пред Парламентот кажа дека некои претпријатија што стопанисуваат со вода се во загуба. Како може тоа да се случи. Затоа јас барам од Парламентот во врска со овој закон да бидеме малку повнимателни бидејќи имаме обврска и пред земјоделците, а тука не се работи за некој маркетинг, не се работи за некоја друга прилика, се работи за моменталниот статус на земјоделците.

Господа, доколку ние не им дадеме прилика на земјоделците и да излезат од оваа криза тогаш неи ќе бидеме во колапс како држава. Ние знаеме какво е нашето производство. Ние сега имаме шанса, единствена шанса ние е земјоделието, а од земјоделието не можеме да очекува со празни зборови, туку со конкретни иницијативи. Минситерството за земјоделе не направило ништ оаз решавање на натрупаните проблеми во земјоделието. Треба да знае и овој министер и претходниот министер и Владата дека со земјоделците моментално изигруваме. И затоа јас доколку

овој закон не претрпи измени нема да го прифатам. Исто така и на минситерот тука е му предлагам и барам како претставник на општина Липково јавното претпријатие за стопанисување со водите да се пренесе во општина Липково, бидејќи богатството, ова е природно богатство е на општината Липково. Исто така и дел од обработливото земјиште кое е под систем од овој крај. Тоа треба да го реши минситерствотоо. Тука нема локализам или нетшо друго. Ако ние нас пример имаме производство или суровина некаде во друго место, правиме фабрика за друго или на друго место, затоа трпиме и загуби. Зошто таму каде е богатството да не се концентрира и јавното претпријатие. Моментално богатството е во општина Липково.

ЦЕЛАДИН МУРАТИ:

Има збор г-динот Живко Јанкуловски.

ЖИВКО ЈАНКУЛОВСКИ:

Почитуван потпретседателе, почитувнаи минситри, почитувани пратеници,

Пред нас имаме еден многу значаен закон кој се однесува на водите односно на корисниците на вода во нашата држава. Мислам дека во целина овој закон е добар закон и однапред кажувам дека овој закон ќе го поддржам. Добро би било кога би се прифатиле и некои од амандмантие кои се поднесени од наша страна.

Знаеме дека во претходниот период имавме доста проблеми околу искористувањето на вода од системите за наводнување, односно уште

повеќе проблеми околу наплаќањето на водата која се користеше од системите за наводнување.

Имено, повеќе се наплаќаше 90% или 100% од земјоделските комбинати и околу 20% од индивидуалниот сектор. Секако дека постоеја причини за тоа.

Исто така основна забелешка беше во претходниот период непочитувањето на плаќањето на одводнувањето. Меѓутоа, мислам дека постоеја и оправдани причини каде што одводнувањето од страна на водостопанските организации не беше на она ниво на која требаше да биде и затоа сметам дека со овој закон треба да се регулира одводнувањето да биде што повеќе наплатено. Мислам дека основно е и амандманитер што ги имаме поднесено се во смисла дека одвод- нувањето можеби и требало да биде во оној фонд каде што се собира и вкупнат средства за наводнување и одводнување.

Ние имавме прилика и во претходните фази да дискутираме по овој закон и да дадовме некои забелешки, за кои мислам многу малку се прифатени во конечниот предлог на овој закон, меѓутоа, сепак останува накратко да кажеме нешто како основни забелешки кои амандмански ги имаме поднесено и за кои мислам дека треба, барем најкарактеристичните да се прифатата од страна на министерот.

Појдовна основа за градење на концепцијата за организирање на водостопанската дејност требаше да биде карактерот на одделни дејности кои се наведени во членот 17 од Предлогот на законот и нивно разграничување.

Имено, во член 17 од Предлогот на законот се определени сите дејности од областа на водостопанството. Истите се дефинирани како дејности од јавен интерес без притоа да се направи разграничување кои дејности се од интерес за цела територија на државата, а кои од локален и регионален интерес.

Дејности од интерес за целата државата би биле: одбрана од поплави, заштита од ерозија и уредување на порои; обезбедување на резерви со кои се обезбедува едиснтвен режим на водите во слив или дел во слив, изработка на проектна документација и студии во врска со унапредувањето на режимот на водите.

Дејности од локален, односно регионален развој би биле: изградба, одржување и користење на објектите од постројките што се однесуваат на обезбедување на вода за водоснабдување, наводнување, одводнување на земјиште, организирање и вадење на песок, чакал и обезбедување на заштитни зони.

Со изнесеното разграничување може да се поистовети и разграничувањето на дејностите од јавно правен карактер на кои се однесуваат дејностите од интерес за целата држава и дејности од стопански односно имотно правен карактер на кои се однесуваат дејностите од локален односно регионален карактер.

Како што може да се види од содржината на законот на едниот вид на дејности, јавниот правен карактер, финансирањето с врши од средствата кои се собираат од фондот за води, додека другиот вид на дејности, од имотно правен карактер финансирањето е од средствата од работењето на самото претпријатие.

Трганувајќи од горенаведените факти кои сметаш дека се неспорни, произлегува дека за извршување на дејностите за целата државата треба да се основа единствена институција - дирекција за води, додека со хидросистемите односно хидро - мелиоративните системи треба да управуваат постојните субјекти кои моментално управуваат со истите, а кои треба да се основаат како јавни претпријатија со тоа што треба да се изградат критериуми за нивниот број, кои немора и не треба да биде еднаков на постојниот. Тоа значи дека треба да се направи оценка кои од постојните водостопанските претпријатија треба да функционираат самостојно а кои да се организираат по водостопански подрачја односно региони.

Следната забелешка ми е на член 132 каде што се предвидени имателите на рибници да плаќаат 3% по килограм од продажната цена на рибата. Зас тоа имам поднесено и амандман и сметам дека треба да се издвои крапот, бидејќи крапот во нашата држава е многу попотребен, потребите се многу поголеми од она што се произведува и мојот предлог е тој процент да биде 1,5%. Сепак сметам дека тоа директно ќе влијае на продажната цена на рибата.

Следната забелешка е на член 141 кои се однесува на цената на водата за наводнување.

Имено, се предвидува обезбедување, односно плаќање на обезбедена вода или стален дел и наплаќање на испорачана вода, односно променлив дел. Онаму каде што се предвидува наплаќање на обезбедена вода на стален дел е предвидено 20%. Сметам дека не треба да ги имаме оние проблеми што ги имавме досега. За сталниот дел и на

Комисијата за земјоделеие расправавме и бевме на мислеше дека не треба да се плаќа, меѓутоа со оглед дек секаде во светот е предвидено вакво наплаќање односно одржу ак>е на системите, а тоа е во корист и на оние што наводнуваат сепак мислам дека 10% е доволно за одржување на овие системи. Тоа беше мислење и на Комисијата. Тоа е максималната цифра која би можеле евентуално да ја прифата и земјоделците, меѓутоа сепак тие 10% би било добро да се предвидаст од најниската цена на водата.

Во членот 148, здружение на водокорисници, јас и во претходнаста фааз кажав и натаму сум на мислење дека издвојувањето на дел од деталнат мрежа на здружение на водокорисници мислам дека нема да биде искористено онака како се замислува. Тоа е од причини што сепак она здружение кое би се формирало мислам дек нема да има можности да ја одржува мрежата како што би ја одржувало претпријатието што е предвидено во законот. Односно, мислам дека тоа здружение ќе ја користи мрежата се додека мрежата е во исправна состојба, а откако мрежата ќе биде во неисправна состојба, наместо да се доправа, тогаш ќе биде отстапена повторно на претпријатието кое дотогаш владеело со таа мрежа.

XIV/1.- СП-ВБ

ЖИВКО ЈАНКУЛОВСКИ: (продолжение)

Посебна забелешка имам на член 173 каде и то е предвиден рокот на оснивањето на јавното водостопанско претпријатие се предвидува во рок од 6 месеци, мислам дека овој рок е многу долг односно овој рок веќе длабоко навлегува во сезоната на наводнување и доста ќе попречи на водокорисниците.

Од друга страна во Законот е предвидено формирање на Фонд за води, предвиден е рок од 4 месеци, па од тие причини амандмански предлагам и мислам дека треба да се прилати дека и јавното водостопанско претпријатие се формира во овој рок од 4 месеци.

Ова беа моите конкретни забелешки.

Благодарам.

ЏЕЛАДИН МУРАТИ:

Да испланираме до колку ќе работиме. Овде имам запишано уште двајца, дали има уште да се пријават за учество во расправата по повод овој закон?

Има збор г-динот Џамбазовски.

САНДЕ ЏАМБАЗОВСКИ:

Господине потпретседателе, господине министри, господа пратеници, немав намера да дискутирам бидејќи се расправаме по закон кој се наоѓа во последна фаза тоа е еден од ретките закони кои поминаа во три фази, односно расправаме во три фази. Бидејќи ќе имаме прилика да расправаме по амандманска расправа, меѓутоа, токму за тоа сакавсамо на две работи да се задржам, ќе бидам многу краток, бидејќи имаше многу расправа и во првата и во втората фаза дури и во подготвките на третата фаза околу плаќањето на сувиот надомест во однос на обезбедена вода за наводнување.

XIV/2.-

Сметам дека процентот што е предвиден во Законот 20% од цената за наводнување, е висока. Сметам дека со намалувањето на овој процент односно Комисијата некаде предлагаше околу 10%, сметам дека ќе се задоволат средствата за инвестиционо одржувание на објектот. Тоа е едната причина зошто сметам дека треба да се намали 20% и да биде 10%.

Другата причина зошто предлагам да биде помал процентот од 20% е затоа што со помал процент ќе пројавиет поголем интерес кај јавното претпријатие за користење на водите да има поголем интерес да ги натераат земјоделците да наводнуваат. Доколку тој процент биде голем и доколку тој ги задоволи потребите на јавното претпријатие ќе немаат интерес да се грижат за зголемување на површините за наводнување. Тоа е втората причина за која сметам дека треба да е во границите на инвестиционото одржување.

Трета причина познавајќи ја каналската мрежа во Република Македонија, познавајќи ја распарченоста на површините во Република Македонија скоро да не може истовремено да се наводнуваат сите од една хидрантска глава или во зависност како се користи водата за наводнување. Од друга страна слабата опременост на крајните корисници со опрема не можат никако да стигнат истовремено да можат да ги наводнуваат сите површини во тој дел каде ги опфаќа системот.

Трета работа зошто сметам дека не треба да е висок овој процент затоа што ние сакале или не, барем оние кои се агрономи знаат, мораме да имаме плодород на површините. Системите за наводнување се изградени на тие површини да се сеат интензивни култури додека не се наменети за житни култури, за екстензивни култури кои даваат помал доход, приход итн. Меѓутоа, поради одржување на плодородот односно заради запазување на плодородот како неминовна мерка односно агротехничка мерка во аграрот мора на тие површини да се сеат и такви производи кои не можат со својот

XIV/3.-

приход да го задоволат водениот надомест. Тоа е друга причина која ми дава за право да предлагам односно да барам од Владата да го прифати овој амандман да не биде 20% плаќањето на сувиот надомест, туку да биде 10% за кој сметам дека ќе ги задоволи потребите односно тоа инвестиционо одржување.

Една друга работа која сакам да ја напоменам тоа е во наредниот период да не се инвестира изградба на системи за вакво класично наводнување, како што денеска го имаме, бидејќи обработливата површина ни е на многу рељефно место каде има големо испирање, голема ерозија при наводнување со бразди, со вештачки дождови, туку како политика треба да зацртаме секое наредно инвестирање да биде економично т.е. системот капка по капка кој во светот се покажа како многу економичен и кај нас го има на одредени површини, но неznam од кои причини тој не се одржа. Има одредени предуслови за таквото наводнување, меѓутоа, таквото наводнување е многу порационално, троши многу помалку вода, подобро е за културите и многу полесно се наводнува односно физички е многу полесно од другиот начин на наводнување.

На крајот сметам дека овој закон мислам дека и вие мислите дека овој закон се носи за крајните корисници а на овие што стопанисуваат со системите за наводнување ќе треба само добро да се организираат за да им биде полесно на крајните корисници. Мислам дека се работи за квалитетен закон и јас ќе гласам за овој закон се разбира со одредени амандмански измени кои сметам дека некој од нив најверојатно кои се реални сигурно Владата ќе ги прифати, меѓутоа, сакав пред да се изјасни министерот малку да размисли околу овие причини, затоа сакав да ги кажам на говорница.

Благодарам.

ЏЕЛАДИН МУРАТИ:

Има збор г-динот Маличи.

НАЗМИ МАЛИЧИ:

Почитуван потпретседателе, почитувани пратеници, почитуван министре. Фондот за водите што се предвидува со овој предлог на закон се надевам дека ќе се надминат некои од важните проблеми околу заштитата на водите.

Ќе наведам пример за загаденоста на подземните води со изградба на депонијата "Дрисла", доведена е во прашање исправноста на водата за пиење и подземните води. Оддалеченоста на Дрисла е само 8 километри од град Скопје. Таа е во непосредна близина на селата Батинци, Варвара, Маркова Река, Марков манастир, Драчево, населба Драчево, села кои се директно поврзани со Маркова Река, се разбира како загадувач се јавува депонијата Дрисла. Село Батинци сеуште не е приклучено на водоводната мрежа и ова село се снабдува со загадена вода што ја предизвикува оваа депонија. Сеуште е во употреба една таква вода до една депонија без да се поврзат со квалитетна вода од градската мрежа. За тој дел на население немаше грижа и пред 6 години кога имаше потреба за изградба на таква депонија беа заборавени околу снабдувањето си исправна вода за пиење.

Се надевам дека Министерството за урбанизам и Министерството за заемјоделе преку овој фонд ќе најдат начин да се надмине оваа проблематика овие населени места.

Што се однесува до изградба на браната на Кадина Река мислам дека тоа е перспектива не само за град Скопје, туку и за новоформираните општини Студеничани, Зелениково со тамошното население, бидејќи истите села ќе го користат тој водоводен систем и се надевам дека нема да бидат оштетени селата од Зелениково, Говрлево, Смесица, Тисовица кои Кадина Река ја користат за наводнување на нивните ниви.

XIV/5.-

Со изградба на водоводот во село Батинци што е во проект и во фаза на изградба со одредена помош на Владата односно одредени програми од министерствата ќе се заштити населението од користење на загадената вода што реков и на почетокот се појавува како загадувач депонијата Дрисла, а се надевам дека правата улога ќе ја има Фондот за води односно за заштита на водите од штетни дејствија.

ЏЕЛАДИН МУРАТИ:

Дали уште некој бара збор?
Има збор г-динот Панчо Минов.

ПАНЧО МИНОВ:

Господине претседавач, почитуван министре, дами и господа пратеници. Неодмиливо е да се истакне големото значење за донесување на овој закон за сверата на земјоделието и исто така во рамките на неговото донесување евидентниот квалитет кој е за поздравување на страната на изготвувачот и предлагачот во содржината на предложениот закон за води.

Во функцијата на содржинското подобрување на предлогот на закон за води и за надминување на некои одредби во Законот кои не се во согласност со состојбите во општествено економскиот амбиент и момент во Република Македонија, посебно во земјоделието како и заради одредени интервенции во делот на тоа што значи релација на даватели на услуга јавно водостопанско претпријатие корисници на услуги од вода за наводнување - водокорисници, ќе искажам неколку кратки предлози кои ги имам формулирано во амандмани, а сакам во општата расправа начелно да ги образложам.

Прво, во овој закон се врши монополизација на јавното водостопанско претпријатие во делот на водостопанската дејност вадење на песок чакал

XIV/6.-

и камен. Овде во овој закон се регулира, за разлика од првата фаза на законот дека вадењето на песок чакал и камен во овој закон се дефинира дека исклучиво го прави јавното водостопанско претпријатие. Сметам дека со закон монополизација на вршење на една дејност не е во ред и не е во согласност со определбата на Владата, еве ќе кажам и на оние кои јас ги претставувам пратеничката група на ЛДП за пазарни услови за вршење на сите дејности, па и на оваа дејност.

Битно е да се регулираат и уредат односите кои ќе го штитат јавниот карактер на оваа дејност, а тоа е да биде во функција вадењето на песок чакал и камен на подобрување на режимот на води, а не преку монопол во вршењето на таа дејност да се дава само на јавните водостопански претпријатија. Треба пазарно да се прошири и на другите правни субјекти кои се регистрирани за вршење на градежни дејности, па и на оваа водостопанска дејност.

Второ, во делот на она што значи воден надомест се согласувам со определбата на предлагачот, бидејќи е многу значајна функцијата водоснабдување пред се за земјоделието и воопшто режимот на води поголем број на сегменти во државата да учествуваат во партиципирање на финансирањето на развојот на водостопанската дејност во сите нејзини дејности. Тука е зафаќањето на правните лица, на претпријатијата што произведуваат електрична енергија, на термоелектраните на рибниците, овие што вршат експлоатација на песок чакал, камен итн. Сметам дека нема никакво оправдување тој воден надомест да биде како нова давачка и во делот на домаќинствата на користење на кубен метар чиста санитарна вода за пиење со 1%. Во таа насока имам амандман да не се зафаќа како обврска на единица домаќинство.

Трето, она што значи обврска на водокорисниците да ги пријават потребите за количествата на вода за наводнување по земјоделски

XIV/ 7. -

површини и земјоделски култури до 30 ноември и изготвување на годишниот план за наводнување од страна на водостопанските претпријатија, мислам дека е неопходно како обврска на водокорисниците да се надополни и со обврска на давателите на вода за наводнување односно јавните водостопански претпријатија во делот на тоа тие да бидат задолжени со законот или да се уредат односите да склучуваат со водокорисниците до крајот на тековната година договори за количествата на вода потребни за наводнување на нивните земјоделски површини по земјоделски култури . Значи, не само јавните водостопански претпријатија со овој закон им се дава обврска да бараат од водокорисниците, туку и тие да преземат обврска со склучување на договори во тековната година односно до крајот на тековната година за наредната година на користење на потребните количини вода за наводнување.

Четврто суштинско прашање што го истакна и министерот тоа е прашањето кои елементи влегуваат во цената на водата за наводнување сметам дека и пак ќе повторам, во услови на пазарни услови на стопанисување треба цената на водата за наводнување да се утврдува врз основа на испорачана и искористена вода за наводнување, а не како што е во предлогот да се одредува со два елементи, а тоа е обезбедена вода и втор елемент :-испорачана вода односно повторно задржување на институтот стален дел кој е популарно народски познат како вадел не вадел да се одредува една фиксна давачка за водокорисниците која сега е со многу висок процент за намет како давачка и најголем трошок во вршењето на земјоделска дејност 70 до 80% во цената на водното надомест, а сега со законот се предлага таа да изнесува намалено 20%.

Мојот предлог во амандманот е тој процент да се укине со тоа што постојат други модели на вклучување на овој елемент што цело време се повикува и од страна на Министерството и од страна на Владата за

XIV/8.-

оджување на каналите, а тоа е елемент во дел од цената која значи испорачана и искористена вода значи пазарно колку е искористена вода колку да се наплаќа со еден процентуален дел кој ќе биде сигурно многу низок за делот на одржување на каналите, а да кажеме дека во компаративните сознанија од соседите и до други земји на пример државите со развиено земјоделие како што се Израел, Турција таму делот на одржувањето на каналите е чисто државна обврска и е на товар на државата. Треба и кај нас така да биде како што сега државата преку користење на меѓународни финансиски кредити има интервенирано во кредитирањето на одржувањето на каналите.

Најитно што сакам посебно да го потенцирам тоа е прашањето, една одредба од Законот тоа е членот 167 кој регулира дека управните акти кои се во тек ќе се завршат со одредбите на овој закон со одредбите на законот кој престанува со важност со донесување на новиот закон за води. Што значи тоа? Тоа значи дека тие управни акти во овој случај, бидејќи се работи за јавно водостопанско претпријатие се задолженија за воден надоместок за 1997 година. Тоа значи дека тие задолженија со износ и висина на обврска на воден надоместок ќе бидат завршени односно наплатата ќе се изврши со таа обврска, а ќе повторам самиот предлагач и Владата и надлежното министерство.

ПАНЧЕ МИНОВ: (Продолжение)

Тоа значи и Јавното водостопанско претпријатие признава на некој начин дека постојаниот дел во постојната обврска за воден надомест бил превисок. Таа изнесува 70-80%. Со овој закон се намалува да изнесува 20%. Би било вред, би било логично, би бил еден голем прилог во интерес на земјоделството, бидејќи и овој закон се донесува во тековна година кога е создадена таа обврска од воден надоместок, овие управни акти што значи задолжување со воден надоместок на земјоделците во наплатата на таа обврска да се извршат по одредбите на новиот закон, што значи намалено за 50% или 60% во делот на постојаниот дел на водениот надомест, за што имам поднесено и амандман и на што посебно го упатувам предлагачот за прифаќање, што ќе биде навистина еден голем придонес за земјоделството и водокорисниците, на што сите се повикуваме, а верувам најповеќе ресорното надлежно Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство и лично министерот.

ЏЕЛАДИН МУРАТИ:

Дали некој друг бара збор?

Има збор министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство Киро Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Јас немам намера да ги дискутирам сите дискусии бидејќи би се повторувале. Би сакал да потенцирам уште еднаш две работи.

XV/2.-

Прво овој закон е јасен, не предвидува никакви општински локални патара итн. Сите води односно нивниот карактер се решаваат на единствен начин преку претпријатијата. Не мислиме по донесувањето на законот пак да правиме пазарлуци дали да биде браната на некого, шумското стопанство на некого. Концептот е јасен, според законот се е државно, според Законот за јавни претпријатија. Липково го знае својот атар и пратеникот кажа за дел од Липково. Точно е тоа дека тоа претпријатие што стопанисува во таа акумулација нема загуба и единствено е тоа што покажува добивка од 3.100.000 денари, но требаше да се каже и тоа дека во тоа претпријатие има и хидроелектрана. Кога сите водостопански претпријатија би имале хидроелектрана не би разговарале вака. Меѓутоа, јас сум министер за целата држава и треба да ги споредам бројките во цела држава, каква е состојбата во оваа област. Споменав и ќе повторам уште еднаш дека 20 претпријатија покажаа вкупна загуба од 174.000.000 денари за првото полугодие. Добивка покажало само едно претпријатие со 3.100.000 денари, тоа е Липково-Куманово, во кое ќе повторам уште едно, претходниот министер одеше да се пазари да го собере водениот надомест. Јас не мислам да се пазарам никаде, бидејќи немам време да одам да правиме калкулации колку е наплатено. Петтете останати претпријатија направиле вкупна добивка од 6.689.000 денари. Ако е тоа добивка, мислам дека е смешно. Знаете самите кои потекнувате од претпријатијата во каква состојба се наоѓаат. Може ли да биде Полог - Тетово водостопанството во загуба и да оди во стечај денес? Или Кочани, пред 6 дена ја симнавме стечајната постапка затоа што донесуваме закон и затоа што и во Тетово, Полог, Гостивар и Тиквеш, Брегалница, почнува проектот да се реализира од Светската банка за наводнување. Должност ни е на сите да прашаме какви лични доходн земаат во претпријатијата и колку месеци не ги зеле. Друго е како работат, затоа правиме закон за да работат повеќе, да се

XV/3.-

рационализираат и да стопанисуваат домаќински со водите. Меѓутоа, треба да им создадеме услови.

Дискусијата дека 70% бил сувиот надоместок па се симнува на 25%, па 20%, па денес ќе гласате за колку ќе видиме, зборува дека не е наплатуван водниот надоместок, ни сувиот ни водениот. Зошто е така говорат бројките, зашто загуба имале.

312.000.000 денари изнесува ненаплатениот воден надоместок Тоа е 80% од вкупните побарувања на овие претпријатија. На земјоделците им годи кога ќе речеме "слушајте, водата не ја плаќајте". Така се кажа 1990 година. По трет пат ќе го кажам ова. Треба да им кажеме дека кога се бунеа во Кочани пролетта, јас бев .тогаш дојден за министер, не ја пуштаа водата. Зошто не ја пуштаат водата, затоа што не платиле воден надоместок. А со што ќе пуштат вода кога нема ни плата, нема ни нафта за камионот. Мора да се свати дека водата е услуга како и струјата, како и телефонот, како и ѓубривото, пестицидите и се друго и мора да се плати. Ако мислите да постапиме поинаку, ние ќе ја доведеме оваа гранка во лоша состојба, која пак никој друг освен самите земјоделци ќе ја платат.

Ќе се вратам на темата за одводнувањето. Ако на струмичани им кажеме или на битолчани дека за каналите нема да се плаќа надоместок, ќе прифатат, тоа ќе го поздрават со аплауз и некој ќе собере поени од оваа работа. Но немојте по две години да прашаеме каде е државата да ги одржува тие канали кога ќе се наполнат со вода било да е тоа Струга или Струмица. Тогаш државата законски рекла дека не се плаќа, нема обврските да ги извршуваат тие субјекти.

XV/4.-

Не мислиме во Македонија во СТрумица пак трска да одгледуваат и да прават рогозини, зашто нема кој да спие на тие рогозини. Или Битола да чува биволици, оти млекарата битолска стана гигант. Не е ориентацијата на биволици, туку на високо продуктивни крави во Македонија, сточна храна итн. Да не говорам за Струга и други подрачја.

Од тие причини, мора да се плаќа. Прашање е сега колку, меѓутоа, сите дискусии зборуваат за тоа дека треба да бидеме уверени. Што е тоа, ќе оцениме заедно. Еве, толку сакам да го потенцирам ова дека загубите во Македонија се такви какви што се и за жал секаде се такви. За Липково е точно, дека е така, меѓутоа, точно е и тоа дека таму има електрана и за жал тоа е единствено претпријатие кое што имаше добивка годинава.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-дин Шакири.

ХИСНИ ШАКИРИ:

Дами и господа пратеници, Хидромелиоративниот систем во Липково, точно е дека има и хидроелектрана, меѓутоа, од тие две акумулации во Липково хидроелектраната во последните пет години, ниту еден ден, ниту еден час, ниту една минута не работела. Тоа треба да го знае и Владата, и министерот и Парламентот и јавноста. Јас реков во моето излагање дека од површината во Куманово заедно со општината Липково, која во моментот изнесува 6.400 ха, по 300 ДМ по хектар, зависно од културата, има култура каде што се плаќа повеќе од 400 ДМ, господине министер, во Куманово. Јас зборував за хидромелиоративниот систем во Куманово, односно Липково. Кога се прави пресметка дека 2.000.000ДМ се собираат

XV/5.-

од водокорисниците во хидромелиоративниот систем Липково. А, што се однесува до вашето образложение дека тоа е од хидроцентралата, тоа не е точно. Таму водокорисниците се гонат по пат на судот и до крајот на 12-ти месец ако не ги платат своите надоместоци кон претпријатијата што стопанисуваат со вода, тогаш тие се гонат со судот, односно со извршителот. Постојано се малтретираат, таму е власт за земјоделството водостопанство. Не знам во другите краишта каде што има хидромелиоративен систем каква е ситуацијата. Јас зборувам за хидромелиоративниот систем во Липково. Таму доста се малтретирани земјоделците од страна на претпријатијата кои стопанисуваат со водата. Ние имавме проблем во годините кога имаше суша во 1983 година и другите години. Независниот Синдикат имаше проблеми, се жалеше до Министерството и тоа се одложи со месеци и години, а на крајот земјоделците беа принудени да го плаќаат, и покрај тоа што немаше вода. Немаше вода. И кога немаше вода тие беа во таква состојба да ги плаќаат своите обврски. Тука е проблемот, затоа е во добивка хидромелиоративниот систем во Липково. Таму не се почитувал ни законот досега. Во годините кога беше голема суша, земјоделецот беше во таква состојба, што не беше во состојба да ги покрие ниту тие трошоци, а уште беше оптоварен со водниот надомест од претпријатијата кои стопанисуваат со водата денес. Тука е проблемот, а инаку во врска со хидроцентралата, таа не работеше, ни ден денес. Минатата година имаше доста вода, но ниеден час, ниеден минут не работеше. Последните 10 години не работел ни една минута. Од каде тие сознанија дека тој вишок или таа добивка излегува од хидроцентралата? Тоа не е точно, тоа не е вистина, јас вака тврдам со голема одговорност.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам општиот претрес.

Дали можеме да продолжиме со претрес по текстот на амандманите?

Да се повикаат пратениците да влезат во салата.

Отворам претрес по текстот на законот.

Комисијата за земјоделство, шумарство и водостопанство поднесе амандман на член 89 точка 1 и за додавање нова точка 6 потточка 5 и на член 173 за додавање два нови става по ставот 2, со кои се согласил претставникот на Влада и тие се составен дел на текстот на Предлогот на закон.

Комисијата за земјоделство, шумарство и водостопанство поднесе амандман на член 3, член 84 став 2 и на член 141 став 2, по кои претставникот на Владата не се произнел.

ЗПК поднесе амандман на член 163 став 3 и на член 168 став 2 по кои Владата не се произнела.

Пратеникот Илија Каров поднесе амандмани на член 2, член 3, член 18 став 1 точка 3, член 23 за додавање нов став 2, членот 89 став 1 за додавање нова точка 6, член 131 алинеја 1 и 2 и членовите 132 и 133, член 132 став 1 за бришење на алинеја 5 и на член 132 за додавање нова алинеја 7, по кои Владата не се произнела.

Пратеникот Панчо Минов, поднесе амандмани за менување на членот 82, членот 84 став 2, за додавање нов член 119-а, член 132 став 1, за бришење на алинеја 5 и за бришење на член 147, по кои Владата не се произнела.

Пратеникот Живко Јанкуловски поднесе амандмани на член 132 став 1 алинеја 6 и на член 173 став 1, по кои Владата не се произнела.

Пратеникот Вељо Тантаров поднесе амандмани за бришење на зборот "одводнување" во целиот текст на Предлогот на законот, член 136 за додавање нов став 2 по став 1 и за менување на член 141 по кои Владата не се произнела.

Пратеникот Зоран Шапуриќ поднесе амандмани на член 129 став 1 и 2 и на член 173 став 2 по кои Владата не се произнела.

Пратеникот Хисни Шакири, поднесе амандман за менување на член 141 по кој Владата не се произнела.

Пратениците Живко Јанкуловски, Митко Ристевски, Илија Каров, Славчо Чапов и Петар Талимџиоски, поднесоа амандмани на член 141 за менување на став 2 и на член 141 за додавање нов став 3 по став 2, по кои Владата не се произнела.

Пратеникот Панчо Минов поднесе амандман за менување на член 176, по кој Владата не се произнела.

Пратеникот Газменд Ајдарага, поднесе амандман на член 132 став 1 за додавање нова алинеја по алинејата 3 по кои Владата не се произнела.

Пратеникот Бранко Арсовски поднесе амандман на член 141 став 2 , по кој Владата не се произнела.

XV/8.-

Пратениците Горѓи Атанасов и Борис Костиќев , поднесоа амандмани на член 84 став 2 и на член 141 за додавање нов став 3 по став 2, по кои Владата не се произнела.

Немаме услови да работиме по амандманите.

Ја прекинувам седницата.

Продолжуваме утре во 10,00 часот.

Ве молам, бидејќи како што слушнавте има 30 амандмани по овој закон, да завршиме со овој закон, па ќе продолжиме со точката за која се договоривме дека ќе следи.

(Седницата прекина во 18, 30 часот).